

DE TRIBUNE

Versijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen.
Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTER-
DAM. Tel. N. 4894.
Advertentie 20 cent per regel. Arbeidersorgani-
saties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz.
10 cent per regel. Ingezonden Mededeelingen
25 cent per regel.

REV. SOC. VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agent-
schappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco
per post per kwartaal bij vooruitbetaling: voor
NEDERLAND f1.95; voor BELGIË f2.90. Voor
andere bij de Postunie aangesloten landen f4.—
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S.D.P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOP.
Waste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

Abonné's op dit blad zijn, volgens de
daarvoor vastgestelde bepalingen
verzekerd tegen ONGEVALLEN voor

f2500 bij levenslange
geheele
invaliditeit, f300 bij over-
lijden, f200 bij verlies
van één hand
voet of oog, f100 bij verlies
van
een duim, f60 bij verlies
van een
wijvinger, f15 bij verlies van elken anderen vin-
ger, een en ander gewaarborgd door
de Ongevallen-Verzekering-Maatsch.

OCEAN

Karakter.

(Naar aanleiding van de artikelen
over „Karakter-vorming,” onlangs
in „De Tribune” verschenen.)

Zoals bij stormweer — de golven
beuken woedend de voortgejaagde boot
— de schipper in de reddingsboot zijn
karakter van durf en offermoed kan toonen;
zoals de ridder uit de middeleeuwen
in tal van strijdskansen zijn trouw en on-
zelfzuchtigheid kon toonen tot in het
willig prijsgeven van lijf en leven aan
de eer van zijn zaak;

Zoals Luther voor Worms wilde „al
waren er ook zoveel duivelen in Worms
als pannen op de daken” en daarin zijn
waarheidsliefde en gehoorzaamheid aan
zijn ideaal toonde;

Zoo roept deze tijd alle karakter te
voorschijn.

Zoo wordt nu het edelste in de revo-
lutionaire strijdspijlers gespannen: de liefde
voor ons Socialisme. En de liefde is sterk,
zoodat ze niet breekt of scheurt zal.

Het is naar het bekende beeld uit de
oud-christelijke en uit de jong-revolutionaire
tijden alsof de Bruid in haar volle
booverheerlijkheid wenkt. En er is maar
één zaligheid: zich te geven, gansch en
al, aan haar stralende wezen.

Ja waarlijk, wat nu noodig is, is:
Karakter!

En hoe is karakter: toewijding, offer,
overgave, zich bezield geven. En trouw!
Neem deze twee: Offer en Trouw.

Daar is een bekend woord van den
kerk vader Augustinus: „Heb God lief en
doe dan wat ge wilt.”

Zoo zouden wij willen zeggen in deze
dagen van uiterste inspanning (en nu ook
de vraag bovenkomt naar karaktervorming
in 't algemeen, voor Waarheidspreekers in
't bijzonder):

„Heb het Socialisme lief en doe dan
wat ge wilt.”

Dit alles is u te vaag, lezer? Te na-
tuurlijk en te „machtspreukig”?
U wilt de gevallen van de praktijk?

Van Uw levenspraktijk?
Maar dat is van Uw kant te haastig.
Want als wij spreken over karakter en
onze strijd, moeten we het eigenlijk kan-
keeren en spreken over onze strijd en ka-
rakter.

Onze strijd eerst.
Want iedere strijd eischt een bepaald
karakter, iedere strijd vormt trouwens
een bepaald karakter.

Onze strijd eischt als iedere revolutionaire
strijd uit de fetsbewogen tijden:
het christendom, de Reformatie, de bur-
gerlijke Revoluties, ja misschien meer dan
een dezer worstelingen twee voorwaarden:
kennis en idealisme.

Het een heeft geen kracht zonder het
ander. Het ander heeft geen succes son-
der het een.

Hiervan moeten wij uitgaan.

Uw levenspraktijk, lezer, moet dus zijn
de praktijk van een scherp-gezien en
toch ook hartstochtelijk-gevoerd strijd.
En alle conflicten uit welke oplossing
uw levenspraktijk bestaat moeten staan in
dit teken.

Het proletariaat heeft in dien eigen
strijd zijn eigen doel, zijn eigen
ideaal, zijn eigen moraal, zijn eigen
goed en kwaad, zijn eigen offer, zijn
eigen trouw.

Zoo als iedere strijdende klasse die had
en heeft, en dit alles te besliser neemt
tot richthoer van handelen, naarmate zij
het klaarder en duidelijker beseft.

In de praktijk bestaan hier voor al-
len, de wezenlijk revolutionaire-so-
cialist zijn geen verschillen.

Geen verschillen tusschen den S.D.P.-er,
den christen-Socialist en den Syndicalist.
Het voorbeeld is genomen van het
„waarheidspreeken” of nog algemeener
van „zich geheel te geven zoodals men in-
nerlijk is.”

Dacht een, dat hij de verschétheid
dezer wereld zou kunnen ontgaan en dat
zijn handen schoon zouden blijven van
den drek?

Dacht een, dat hij dit en moreel en
practisch zou kunnen?

Nog meer: dacht een, dat „waar-zijn”
hetzelfde is als opzettelijk in de vijands
val loopen?

Wij vragen maar één oordeel uit de
historie: de hageprekers en de geuzen,

de vluchtelingen der reformeerende pre-
dikers, die zich verschuilden. Uit onzen
tijd: de met list en misleiding van re-
wakers vluchtende ballingen uit Siberië,
een met ontduiking der wei belegde ge-
heime vergadering, waar men ongemerkt
samenkomt, een manifest-vergadering, die
men juist niet in een particuliere woning
belegt om zich te verbergen.”

Nog meer: gesteld, een der onzen
dreigde gedood te worden en hij of zij
kon door omkooprij gered worden.
Hoe oordeelen wij over al deze feiten?

Maar anderszins:
Dacht een, dat onze strijd zonder moed,
zonder offer, zonder niets-ontziende Trouw
en Standvastigheid kon worden gevoerd,
laat staan gewonnen?

Ziet men niet, hoe de heerschende klas-
se alles, letterlijk alles eischt van de
massa: lijf, hart en ideaal, arbeid en
recht, alles voor zich?

Ziet men niet, hoe nu, waar 't gaat
om de verdediging der wereldbuit, alles
wordt aangewend van wetenschap en tech-
niek, gesmeerd door stroomen menschen-
bloed?

En begrijpt men dan niet, dat een klas-
se, die tegen deze heerschende klasse strijdt
op leven en dood, een klasse die deze
heerschers verpletteren wil, op welke ma-
nier dan ook, die aan die gouddorste en
bijschrijvende moordenaars alle vrede-
buit zél wil ontrukken, dat zulk een
klasse moet beginnen met de offerkracht
in zich te voelen op-rijzen, opspuiten als
een fontein?

Dit te weten, hoort ook bij de noodige
kennis.

Een klasse, die dit niet in haar karak-
ter heeft, overwint niet.

„En niet opdat wij weten wat dengd
is, stellen wij ons onderzoek in,” zegt
reeds de oude wijsgeer en moralist, „maar
opdat wij er ons naar richten.”

En de praktijk van het dagelijksche le-
ven? vraagt gij.

Mag men liegen? Wil de praktische
wezen, ja, of neen?

Alsof ooit zóó de kwestie stond, zoo
simpel en naief!

Maar neem een voorbeeld, een heel dui-
delijk: Gesteld, ik ben telegraafbeambte
en ik moet het telegram seinen van mo-
bilisatie d.w.z. van oorlog, van dood-
naar-het-lichaam, van verscheping-naar-den-
geest. En ik zou op de een of andere
wijze, het telegram achterhoudend of ver-
keerd overseinen, een revolutionair komitee
kunnen waarschuwen, zoodat door een
revolutie het proletariaat zich kon stellen
tegen den oorlog.

En mij werd gevraagd: „hebt u het
telegram der mobilisatie verzonden?”
Dan is het antwoord toch waarlijk dui-
delijk!

En als iemand daar nu van maakt:
„dus gij liegt maar, dus gij bezoedelt uw
strijd, enz., enz.,” dan zou ik zulk een
farizeër, die zijn renen trekt voor de be-
taalde, de officieel betaalde (!) diplomaten-
leugenaars, voor de leugen van de kapita-
listische school-opvoeding en het onrecht
dezer vervloekte samenleving, geen an-
woord waardig keuren of het bekende:
„Wee U geveinsde.”

De kwestie is niet zóó enkelvoudig:
alsof men vrij is te liegen of de waarheid
te spreken.

Maar in den strijd tusschen de klassen...
die een strijd is om het leven
zél met al zijn waarde;
ook met al zijn inhoud van zedelijke-
waarden...

Zijn er oogenblikken, dat de klasse of
de vertegenwoordiger der klasse, die de
ontplooiing van de éne menschheid in
zich draagt, niet anders kan dan bij de
klasse-scheiding tevens de scheiding trek-
ken waar het gebod wijkt voor een ander
gebot, waar dan ook wijkt het gebod
van „wees volkomen zoodals gij zijt.”

Want — en hier ligt wel de verwar-
rende knoop — die „gij” is niet een per-
soon zonder meer; die „gij” is geen
kluisenaar of een Robinson, die trouwens
geen menschen dus ook geen vijandige
klasse hebben om tegen te liegen.

Die „gij” is dan, zoodals we reeds ze-
den, de vertegenwoordiger van een klasse!
Of deze mensch dan zelf die leugen zal
toejuichen altijd, ook later?

Wij meenen van niet, zoo min als men
het zal toejuichen, dat men een doigewor-
den hond in 't belang van zijn kind
heeft doodgeschoten of een vloekende dron-

kenlap, die uw huis wil binnendringen er
uit zal verwijderen.

De levensconflicten zijn soms ontzet-
tend pijnlijk.

Wie onzer voelt dat niet, als de strijd,
de vrouw, de propaganda, het kind, liet
sociale leven, de eigen verlangens, alle
tegelijk roepen en hun roepstemmen wor-
den tot een valsche dis-harmonie in het
hart?

Altijd zullen soortgelijke conflicten onzen
weg versperren. We moeten ze oplossen
en menigmaal zal de beste oplossing
worden en pijn achterlaten.

In deze wereld van gedeeldheid en breuk
van haat en van vijandschap, is het con-
flict veel ingewikkelder en is de keuze niet
een „op-lossen,” maar een f's-scheuren,
een kapot-rijten!

Wellicht is dit het zwaarste offer. Al-
thans voor menig een.

Wie dat bracht, zal als met rustige
glimlach, tot veel ander offer de kracht
hebben.

Vergun mij een klassiek voorbeeld en de
onderstelling van voldoende Bijbelkennis
bij mijn lezers: Gethismané is zwaa-
der dan Golgotha!

Karakter.
„Karakter is: wat men is in de een-
zaamheid” heeft een gezegd.

Zeker, maar karakter is niet minder, en
krijgt alleen hierdoor zijn waarde, door
wat wij zijn, samen in den strijd: één
Sterk in de trouw.

Rustig in het offer: én de eenheid, én
de trouw, én de offerbereidheid in en
voor het Socialisme.

M. C. v. W.
*) Dit is een voorbeeld uit de geschie-
denis van het Dienstverbrings-manifest.
De politie was er echter achter gekomen
en was in het huis der vergadering en
zal wel een middel hebben gevonden om
het gesnorke te beheerseren: slimheid
tegen nog méér slimheid!

Frits Adler en het nieuwe socialisme.

Wanneer een daad als die van Adler in
zijn betekenis voor het socialisme en de
arbeidersbeweging door revolutionaire socia-
listen verschillend beoordeeld wordt, is dat
niet vreemd; wij worden niet door een vaste
dogmatisme opvatting geleid, die voor alles
reeds een oordeel klaar heeft, maar wij
bouwen ons inzicht nog steeds aan de hand
van de praktijk der wereldbeweging op.
Uit de verschillende indrukken en soms
tegenstrijdige beoordeelingen groeit ons ge-
meenschappelijk inzicht op. Wanneer echter
geprokeerd wordt, anders daal als de ware
revolutionaire methode voor te stellen, zelfs
voor Nederland; waar een revolutionair so-
cialist door niets verhinderd wordt op de
massa in te werken; en wanneer, als in
de Tribune van gisterenavond, gepoed wordt
het kritische standpunt van H. R. H. als
afwijking van het overigens eenstemmig oor-
deel van revolutionaire strijders van geen
waarde te verklaren, dan moeten wij daar
met kracht tegen op komen. Wij zijn
het geheel met het oordeel van
H. R. H. eens. En wij voegen er bij,
dat ook Karl Radek, blijkens zijn ac-
tikel in de „Berliner Tagwacht,” van 26
Oktober, op hetzelfde standpunt staat. Wij
kennen Frits Adler van vroeger, en ook
uit zijn latere geschriften; en het gevoel
van warme vriendschap, dat hij bij ieder
wede, die nader met hem in aanraking
kwam, is niet verminderd door het ver-
schil in algemeen standpunt, dat zich gaande-
deweg openbaarde. Wij begripen en waar-
deeren zijn daad, omdat zij is de dappere
zelfopofferende konsekwentie van zijn alge-
meen standpunt, dat zoodals bekend is, het
naast aan dat van het Duitse partijcen-
trum komt. Had hij geheel en al theo-
retisch op ons standpunt gestaan, hij had,
gelooft ik, anders gehandeld. Zijn persoon
in zijn daad is er niet minder om — maar
de gevolgtrekkingen uit deze daad voor ons
wijzen daardoor anders.

ANT. PANNEKOEK.

Waarde Redactie.

Ik zie heden in het orgaan der S.D.P.
een stukje opgenomen in de redactionele
kolommen, waarin zekere A. N. schrijft over
de daad van Friedrich Adler. Dit stukje is
blijkbaar bedoeld om partijgenoot Holst als
bekeerd zondares publiek te laten bekenen,
dat zij gezondigd heeft tegen de heilige
meening der redactie-meerderheid. Blijkbaar
verlangt A. N. geheel op het voetspoor van
de officiële sociaal-democratie en haar or-
ganen, slechts één officiële, door de partij-
redacties getikte mening!

Smaken verschillen, waarde A. N. Maar
voordat deze eigenaardige manieren bij ons
insluipen, namelijk dat z.g. afwijkende me-

ningen door een of ander officieus persoon
ten gevalle van de officiële, worden gemerkt
met het stempel van niet-revolutionair in de
„revolutionaire pers” of wat daarvoor door-
gaat, wil ik hier openlijk verklaren het met
de onverwachte wending van de redactie
van ons partij-orgaan niet eens te zijn wat
betreft persoonlijke aanslagen. Aangezien ik
ook propagandist ben en levens deel uit-
maak van het Partijbestuur, acht ik het mijn
plicht, na het eigenaardige stuk van A. N.
nu dit eenmaal is gelanceerd, ronduit te
verklaren.

Ik protesteer met den meesten nadruk
tegen de wijze waarop A. N. tracht aan de
toevallige een bijzondere meening van de
Redactie een autoriteit te geven als ware
zulk een meening éne partij-eenheid, waar-
aan een denkend partijgenoot zich heeft te
houden en dus gehouden om te verdedigen.
Deze poging om vooral elke kritiek af te
snijden of in een ongunstiger positie te
brengen, richt zeer naar de Keizersgracht
378! Overigens A. N. zal wel lid van een
afdeeling zijn, mag ik hem (harc) verzoeken
om in de afdeeling de zaak op het
tafje te brengen. Hij (zij) geloof toch wel
dat de kool die hij (zij) verkoopt over den
aanslag den teels der kritiek kan doorslaan!
Mag ik A. N. dus verzoeken een debat,
zoo noodig openbaar, over deze zaak?

B. LUTERAAN.
A'dam, 31 November 1916.

Onderschrift van de Redactie.

Er zal over terroristische daden tijdens
het Imperialisme naar aanleiding van Ad-
ler's optreden heel wat geschreven worden.
De redactie van „De Tribune” zal, zoodals
ze van den beginne af gedaan heeft, degenen
die hierover iets van belang te zeggen
hebben, aan het woord laten.

De meening van de Redactie is uitge-
drukt in de nummers 19 en 20 van de loo-
pende jaargang.

Die meening was géén goedpraten of
aanprijzen van het terrorisme als taktiek,
maar het was als revolutionaire
Marxisten volkomen voor ons
rekening nemen van Adler's
daad, te voorschijn gebracht door het
Imperialisme en de houding der sociaal-pa-
trioten in de speciale omstandigheden van
Oostenrijk op het moment. We hebben
daarna aan het hoofd van de krant na-
tuurlijk de afwijkende meening van H.R.H.
onzen lezers doen kennen, gelijk we dat in
dit nummer en in het nummer van morgen
wéér doen.

De redactie intusschen heeft Adler's daad
niet als de ware revolutionaire methode
voorgesteld, en zal zich tegen elke zooda-
nige voorstelling verzetten.

Er is volgens ons maar één ware revo-
lutionaire methode, en wel de beweging der
massa's zelf, die trouwens in het sterk
militaristische tijdvak, waarin we leven,
noodzakelijk tot het gebruik van wapenge-
weid door het proletariaat, volkswapening
gelijk we dat noemen, moet voeren.

Wat het stuk van A. N. betreft, hij-
zelf verzoekt ons, de twee laatste
alinea's van zijn stuk te schrappen, naar
het was te laat, de krant was gestipt.

Hiermede vervalt zowel de opmerking
van A. P. aan zijn adres, als de heet-ge-
bakerde beschouwingen van B. Luteraan.

Het artikel van Radek hopen wij spoed-
ig te plaatsen, en wij zullen dan evenals
op de zijne, op H.R.H.'s beschouwingen in
dezen terugkomen.

DE DUURTE.

Geen varkens meer.

In de prov. Drenthe — en elders — zal de
varkensteelt binnen niet al te langen tijd
tot het verleden behooren.

In normale tijden was in dit gewest,
geen kenterboer, geen arbeider of hij had
enigszins, vaak wel 20 stuks varkens „op
't hok liggen”. Onder deze varkens bevon-
den zich steeds drachtige en anders. Het
varkensfokken en meesten ging op deze
wijze hand aan hand. Thans evenwel is 't
aantal varkens zeer klein, ja, zijn verschil-
lende hokken geheel ontvolkt. De nog aan-
wezige varkens worden gemest. Drachtige
varkens vindt men niet meer. De varkens-
fokkerij staat stil, de meesterij gaat haar
gang. De varkensstand gaat hierdoor in
dit gewest achteruit, daar de gemeste var-
kens geslacht worden en niet door nieuwe
kunnen worden vervaangen. Oorzaak? De
hooge voederprijzen.

SOCIALISME OF OPPORTUNISME?

(Ingezonden.)

Toen voor eenige jaren geleden een inter-
nationale conferentie werd gehouden van
diamantbewerkers, over het clandestinisme,
wordt daar in een resolutie besloten, dat in
die diamantcentra's waar de noodzakelijk-
heid bleek de clandestinen tot den bond zou-
den toegelaten worden. Een ieder begreep,
dat zoo het al niet in de bedoeling mocht
hebben gelegen, het eerst België voor de
toepassing van g.n. resolutie in aanp-
king kwam. Elkeen kon de meesters die
voortvloede uit de strijd van den A.D.B.
en de geroeyde leden van den A.D.B.,
die zich tot een organisatie vormde met
een aantal clandestinen.

Bekend is ook, dat de houding van het
bestuur van den A.D.B. in deze kwestie
niet de goedkeuring kon wegdragen van het
bestuur van den A.N.D.B. Wat echter niet
verhindert dat deze laatste even fel tegen
de „inlandische” clandestinen optreden, als
dat zij tot desverre hadden gedaan. Dit
optreden ging zelfs zoover, dat toen voor
enige maanden geleden, eenige diamantbe-
werkersleden van den A.N.D.B. geld bij-
een wilden brengen om de stakende clan-
destinen diamantbewerkers te sleunen, zij
met de zwaarste straf werden bedreigd, als
zij daar niet onverwijd mee ophielden. En
nu? Heden werd op de fabrieken een mani-
fest verspreid, waarin al de georganiseer-
de diamantbewerkers tot een bondsverga-
dering worden opgeroepen ter bespreking
van de clandestiene industrie, met voorstel
der besturen tot het toelaten der clan-
destine diamantbewerkers tot het lidmaatschap
van den Bond.

Vanwaar die plotselinge frontverande-
ring? Wordt deze frontverandering geëli-
d door de socialistische revolutionaire gedach-
ten dat al de uitgebuiten in één organisa-
tie behooren te zijn? Of is zij een gevolg
van tactische overwegingen.

Het laatste komt ons, kennende onze pap-
penheimers, het waarschijnlijkst voor. Gaan
wij even wat dieper op de zaak, dan
zien wij het zoo. Op het oogenblik heeft
de A.N.D.B. de alleenheerschappij — de
twee confessionele satellieten tellen niet mee.
Nu komt er een andere organisatie, die log
van elk verbaad staat, en die alleen deze,
maar de meest doorslag gevende overem-
komst met de A.N.F.B. vertoont, dat zij
ook met dezelfde middelen wil strijden als
deze organisatie. Laat men deze organisatie
haar gangetje gaan, en zij neemt in om-
vang toe, waarvoor de voorwarpende ruin-
schocals aanwezig zijn, dan krijgt men in
den toekomst een niet te versmaden tegen-
stander, die wel eens een sta in den weg
kon wezen, en waar het dan niet zoo ge-
makkelijk zal gaan, om ze te bewegen lid
te worden van den A.N.D.B., tenzij hun
belangrijke concessies worden toegestaan.
Terwijl door op het oogenblik de deuren
voor deze menschen open te reiken, nu maar
hun organisatie nog in haar beginperiode
is, gaat het gemakkelijker, en zijn de be-
zwaren niet zoo overwegend. En de clan-
destinen? Wij veronderstellen, dat zij wel
zoo verstandig zullen zijn, om van de ge-
legenheid gebruik te maken, mits... de leden
van den A.N.D.B. hen dit willen bieden.
Het is voor beiden beter ten halve ge-
keerd, dat ten heele gekwaad, maar de so-
cialistische tendenz is zoek. Misschien ge-
ven de vergaderingen ons nog gelegenheid
om op een en ander nader in te gaan.

ALEX. LISSEER.

Engelsche oorlogskosten.

Hieronder volgt een staatje van de En-
gelsche oorlogskosten, toestaan stans
den aanvang van den oorlog:

	1914-15.	
6 Augustus 1914	£ 100,000,000	
15 November 1914	225,000,000	
1 Maart 1915	37,000,000	
Totaal 1914-15	£ 362,000,000	
	1915-16.	
1 Maart 1915	£ 250,000,000	
15 Juni 1915	230,000,000	
20 Juli 1915	150,000,000	
15 September 1915	230,000,000	
10 November 1915	400,000,000	
21 Februari 1916	120,000,000	
Totaal 1915-16	£ 1,430,000,000	
Totaal, 1914-19	£ 1,782,000,000	
	1916.	
21 Februari	£ 300,000,000	
23 Mei	300,000,000	
24 Juli	450,000,000	
11 October	300,000,000	
Totaal 1916	£ 1,350,000,000	
Totaal 1914-16	£ 3,132,000,000	

Sinds den aanvang van den oorlog heeft
het Engelsche parlement dus de fabelach-
tige som van £ 3½ milliard of f 49 mil-
liard gevoerd.

Gezagsmoord?

Gezagsmoord is een plegen uit den aard der zaak te werken op de gevoelens van — momenteel echter slechts.

Immers zoo gelezen, zoo vergeeten. Toch kan het zijn dat het evenwel niet te staan bij een dergelijk bericht, wijl het in de paar nuchtere regels het slot van een drama vermeldt, welks inhoud beter dan in de schouwburg demonstreert, wanverhoudingen in de geordende maatschappij; in het onderhavige geval meer speciaal onderwijsstanden.

Zoo'n slot is het gemengde bericht: „Opgehaald uit de Schie bij de Heulbrug (te Rotterdam) het lijk van den onderwijzer S. sedert 13 dagen uit zijn woning vermist.”

Het drama zelf.

Ook kort — doch veelzeggend.

„De 24-jarige onderwijzer S. had voortdurend herrie met zijn hoofd.”

Veel kleine bedrijven, soms groote, soms kleine pauzen.

Slot zie boven. Scherm meer.

Neen niet dat scherm meer. Een rechtbank daar en in de bank der beschuldigen „Het Gezag”. Het Gezag, dat onderwijsmissanten handhaaft, dat het ambulantisme en het hoofdschap niet afschaft. Krachtens wet en verordening is een schoolhoofd in zijn rijk met bijna absolute macht bekleed. In de meeste groote steden bovendien nog ambulant; d.w.z. een soort van duivelsjager, die aan, in, om en buiten het schoolgebouw alles doet, behalve onderwijs geven.

Bleef het nu maar bij conciergespelen, dan was voor de lesgevende onderwijzers de soort vrij ongevaarlijk; doch ook de controle behoort tot zijn taak.

Onder den schijn van de controle en met een-zich-beroeven op behartiging van de belangen van het onderwijs kan nu zoo'n hoofd zijn onderwijzers — zijn knechten — doodnesten; doodnesten van dag tot dag, van uur tot uur.

Boekdeelen waren te vullen met beschrijving van door op die wijze uitgeleend hoofdtegezag veroorzaakt onderwijsleed.

Broodangst hield en houdt dat leed op-gesloten.

Niet weg te cijferen valt, dat dergelijke wanverhouding nog steeds bestaat; er met de huidige reactie teneemt en na de dreigende vercleralisering van de school nog meer zal toenemen.

Het is dan ook dat de onderwijzers, geleid door een bewust of onbewust solidair soort instinct, zich keeren tegen de arbeiderspartij, die bij monde van Vliegen e.s. hen trachtte over te halen zich te verlaten tot hoofd — over te loopen naar hun „natuurlijke vijanden”. Natuurlijk vijanden, krachtens de positie waarin de schoolhoofden geplaatst zijn.

Met vijanden vecht je of je onderwerpt je.

Strijd, openlijk of bedekt; wapenstilstand, onderwerping. Dat zijn de fasen, waarin de onderwijzer verkeert.

En de gevolgen?

Onverschilligheid, bij lijdzaam zijn tot ondergaan.

Motto: Je moet weten te geven en te nemen.

Zenuwziek worden, als je geen strijd natuur heeft en toch niet kan bukken.

Sanatoria kunnen hierover meer licht verspreiden. Bij sterke zenuwen gaat het staal tegen stal en dan... gaat er één de keien op. Natuurlijk de onderwijzer. Wanneer is ooit een hoofd bij bozingsen ontstagen? Hoofdenrapporten en die zijn nooit leugenachtig dan dan de onderwijzer de das om.

De heele gezagsbende huult: „d'r uit” en die er zich verlegen mee voelen, nemen het slachtoffer krankzinnig, etc.

Geef zoo'n ontslag eenige berceering, dan wordt de deksel van de stinkdoos „rotte schooltoestanden” even opgelicht, doch gezag zit er zoo spoedig mogelijk weer bovenop.

De onderwijzer S. bleef niet onverschillig, werd niet zenuwziek; de keien of strijd tot het uiterste heeft hij niet aangedurfd misschien... hij werd „opgehaald”.

Natuurlijk zal wel naar een bevredigende verklaring worden gezocht. In de onderwijzerswereld echter gaat rond, zich van kant gemaakt om de voortdurende herrie met zijn hoofd.

Geslubbeld, waaronder hij reeds lang zuchtte, waarover hij thuis en tegenover

zijn kostgastvrouw meermalen geklaagd had.

En om het denkbeeld weg te nemen, als zou hij een recalcitrant zijn, zij vermeld, dat het verdere personeel steeds op stand stond.

Het Gezag heeft een slachtoffer te meer. De eisch: Afschaffing van het hoofdschap en daarvoor goeieverende schoolvergadering voor de onderwijzers blijft eisch.

Het hoofdschap tiert welig.

Hoelang nog?

Relevieren we nu nog, als bewijs, dat de onderwijzers van het Gezag niets dan onderdrukking te wachten hebben wat de Rotterdamse welhouder van onderwijzen van der Molen naar voren bracht bij de begrotingsdebatten in verband met de zelfstandigheid van den klassenonderwijzer.

Niet genoeg reeds als kamerlid bij de behandeling van art. 192 zijdelings de onderwijzers te beschuldigen van het geven van zeer materialistisch onderwijs, (Hij d.i. van der Molen) heeft lessen „bijgewoond, waarvoor de strekking zeer materialistisch was), natuurlijk zonder bewijzen en feiten te leveren, komt hij als welhouder met brutale cynische openheid verkondigen, dat hij den invloed van den onderwijzer waaronder de school meer en meer gekomen is, heeft trachten te verhoeden; dat allen in de kringen van de onderwijzers zelf de propaganda voor de hoofdloze school gemaakt wordt; de democratische schoolrichting de meest geschikte manier is om onze school nog meer (wie is dan begonnen?) naar de keider te helpen en... Dat de onderwijzers moeten zijn onderwijzen van bijstand; zij staan niet naast of tegenover het hoofd, zij staan het hoofd bij.

Zoo is de keers voor de begroeding van de onderwijzers aangegeven.

Daar evenwel is het regiem, hetwelk slachtoffers — in wat voor zin ook — maakt, doch ook het verzet bij de onderwijzers zal aanwakken en hen zal brengen, waar ze reeds lang behoorden n.l. in de rijen van het strijdende proletariaat.

R. v. D.

Terroristische taktiek en imperialisme. 1)

I

Wanneer wij in deze dagen lezen, hoe alle sociaal-patriotische bladen zich als een bende blaaiende honden op Friedrich Adler storten; — wanneer wij de erbarmelijke argumenten nagingen, (alle er op aangelegd om rust en geduld en wellevendheid aan de massa aan te prijzen, onderwerping aan het imperialisme), waarmee zij zich tegen de daad van den heldhatten eenling keerden, dan wordt ons zwaar om het hart dat wij ons — schijnbaar — door ons oordeel over deze daad bij dit ongere gezeischap voegen. En wanneer wij lezen, wat de Zwitsersche partijbladen schrijven over den daad zelf, over zijn louteren en milden zin, zijn uiterste nauwgezetheid van geweten, zijn gouden menscheijkheid, — dan scheidt het als dolken door ons heen, dat wij ons niet voorbehouddes konden scharen aan de zijde van den tragischen held, den door liefde tot de menscheijkheid gedreven daad had begaan, waartoe hij zich verplicht gevoelde, al druischte zij tegen zijn aard en wezen in. Maar ondanks dit alles, en ondanks 't feit dat — naar wij in de vorige week nog meenden — al onze naaste politieke geestesverwanten, in Nederland en over de grenzen, den aanslag op graaf Stürgkh als een daad van goede taktiek d.w.z. van revolutionaire strekking prezen, bleef de diepste stem, de innerlijke overtuiging die eenheid van verstand, hart en geweten is, in ons spreken: „er den daad om zijn heldhaftige tewijding aan zijn ideaal, heb hem lief om zijn onvoorwaardelijke zelfopoffering, streft dat in hem na, stel het anderen tot voorbeeld, — maar prijs noch verheerlijkt zijn daad want zij is niet den weg der Bevrijding, zij bergt in zich het gevaar van nieuwen omweg, nieuw dwalen voor de massa.”

Het artikel in De Tribune van Zaterdag, „Adler's daad en Nederland”, heeft ons van den laatste innerlijken twijfel bevrijd en 't ons volkomen helder oemakt, dat onze rev.-soc. plicht is, om ons tegen elk prijzen, elk aanvaarden van zitting begon. Met het overige, publiek kwam Nekhludov in de gehoorzaal, een minder groote zaal en eenvoudiger versierd dan die van het assisenhof, waar Nekhludov geketeld had, maar overigens op eendere wijze ingericht. Dezelfde scheiding tusschen publiek en rechters, dezelfde platen aan de muren en toen de deurwaarder aankondigde „Het Hof!” stonden allen op, om de senatoren in groot tenu te groeten die achter de tafel gingen zitten en hun best deden om zich een ernstig en plechtig uiterlijk te geven.

De senatoren waren vier in getal. Eerstens was er die, welke de functie van president waarnaam, Nikitine, een groote kale man, met een smal gezicht en stalen oogen; dan Wolff, verscheid geschooren en die zijn moude witte handen liet zien; dan Skovorodnikov, een klein oud heertje, dik en zwaar, met een gezicht, dat heelenmaal behageld was door de pokken; eindelijk Bë, de grijsaard met het patriarcale uiterlijk. Achter de senatoren kwamen de griffier en de substituit van den procureur op de verhevenheid, de laatste was een nog jonge man, mager en droog, met een donkere tint en erge uitdrukking van droefheid in zijn oogen. Ondanks het vreemde kostuum, dat hij droeg, herkende Nekhludov in hem dadelijk een van zijn beste universiteitsvrienden.

— Heet die substituit niet Séline? vroeg hij aan zijn advocaat, die hij hem op de banken voor het publiek was komen zitten.

— Ja, nu?

— Ik ken hem heel goed, 't is een man van groote kwaliteiten.

— En een uiterst opmerkenwaardig substituit, heel actief, en reeds heel invloedrijk. U had u tot hem moeten richten, zei de advocaat.

— O, die zal altijd uitsluitend volgens zijn geweten handelen! zei Nekhludov en hij herinnerde zich de uitmuntende hoedanigheden van zijn olden mede-student in vroomheid, oprechtheid en edelen zin.

— Overigens zou het nu toch ook te laat zijn! antwoordde Nikitine en daarna begon hij met een godsdienstige aandacht naar de discussie te luisteren.

Nekhludov begon ook te luisteren en trachtte met alle macht te begrijpen, wat er voorviel. Maar opnieuw werd hij erin verhoinderd door het feit, dat men, in stede van over den grond van het proces te discussieeren, het heele debat liet loopen over bijstandigheden. Het proces had als oorzaak een artikel in een blad, dat de bedriegerijen onthulde van den president van een vennootschap. Bij een goede rechtspraak zou het belangrijke zijn geweest te weten, of die president werkelijk zijn lastgevers bestal, en hoe men in dat geval een einde kon maken aan zijn diestallen.

de terroristische taktiek krachtig te keeren.

Op uilmeneende wijze hebben zoo onze mede-redacteuren aan De Tribune, als onze partijgenoot Grimm in de Bremer Tagwacht, aangehouden dat Oostenrijk in een uitzonderingspositie verkeert, die — zoo ooit — de terroristische taktiek niet alleen volkomen verklaarbaar maakt, maar ook welijgt. En juist deze uitzonderingspositie, op 't oogenblik in Oostenrijk bestaande onmogelijkheid, van op andere wijze te s'rijden, voerde de eenen zoowel als den andere tot de konklusie dat Adler goed had gehandeld, dat de terroristische strijdwijze in uitzonderingsgevallen door het revolutionaire Marxisme moest worden aanvaard.

Echter, in De Tribune van Zaterdag betoogt J. A., op even uilmeneende wijze in een sterk geargumenteerde artikel, dat „de verhoudingen tusschen het volk en zijn allerhoogste dienaren in Oostenrijk en Nederland in den grond dezelfde” zijn.

Naar onze meening hebben zoowel onze mede-redacteuren als J. A. gelijk. In Oostenrijk heeft de reactie, het afschuwelijk systeem van verdrukking van het volk zijn toppunt bereikt: zóó vreselijk, zóó bemeterend als daar is het in geen enkel ander land, zóó volkomen afgesneden is elke mogelijkheid tot meningsuiting nergens. Maar „in den grond” in wezen, is gelijk J. A. helder, aanloopt, de toestand in Nederland niet anders. Ook daar heeft het volk geen „wellevende en gebruikelijke” middelen ter zijner beschikking, om de regering te dwingen, haar politiek te veranderen. En, voegen wij er bij, niet slechts in Nederland, maar overal, in alle landen, tot in 't meest-demokratische van allen: in Zwitserland toe, zijn de verhoudingen „in den grond” dezelfde. De burgerlijke vrijheid sterft, de wereldoorlog heeft haar ondergang reeds bespoedigd; de oude middelen waarmee

reeds zoo'n beetje een voorstelling ervan maken, hoe het gekomen is, dat het tegenoffensief van de Duitsch-Oostenrijksche troepen in Zevenbergen onder Falkenhayn, samengaande met dat van Mackensen in de Dobroedzia, succes heeft gehad. In de eerste plaats heeft de Duitsche legeraanvoering op beide terreinen weer een overmacht van geslacht kunnen tot stand brengen. In de tweede plaats hebben de Roemeensche legeraanvoerders blijkbaar een reeks militaire stormtochten uitgehaald, die opnieuw bewijzen, hoe moeilijk het is om lessen, die theoretisch reeds vaststaan, ook in de praktijk door te voeren. Zoo heeft de Berlijnsche correspondent van de N. R. Ct., het officieuze mannetje in dienst der Duitsche Regering, die permissie heeft gekregen om naar het front in de Transylvanische Alpen te gaan, beschreven, op welk een manier de Roemeensche officieren loopgraven hadden aangelegd. Op een manier namelijk, die absoluut geen rekening hield met de ervaringen in dezen Wereldoorlog opgedaan. Precies eender tusschen haakes als het geval zou zijn en is met de superieure geesten, die het Nederlandsche leger aanvoeren. Het gevolg was natuurlijk, dat toen Falkenhayn naar over genoegzaam troepen en geslacht in Zevenbergen kon beschikken, het betrekkelijk gemakkelijk viel om, gebruik makende van alle ervaringen, waarover de legers beschikken, die nu twee jaar en meer oorlogsonderzoek hebben, de Roemeensche troepen te verslaan, hoe dapper de soldaten ook waren. Het was weer het oude liedje, telkens en telkens nieuw in dezen wereldoorlog gezongen, namelijk, dat de soldaten en gewone officieren bij duizenden met hun levens de routine en de achterlijkheid van de hoogere aanvoerders moeten betalen... Wees verzekerd, dat het hier precies eender zou gaan!

DE OORLOG., ALGEMEEN OVERZICHT.

De strijd aan de Roemeensche grenzen.

Onmiskenbaar is er in de laatste dagen voor de Roemeensche legers eenige verbetering ingetreden, al kan het gevaar, dat Roemenie bedreigt, nog volstrekt niet geweken zijn.

Na de vele pessimistische beschouwingen in de peis van Roemeensche groote bondgenooten, vooral Engelsche en Fransche, maar ook Italiaansche bladen, werklonk er Maandag ook een ietwat andere toon. Het Reuter-agentschap te Londen seinde:

„Blijkens berichten, in toenaangevende Roemeensche kringen ontvangen, is de militaire toestand van Roemenie aanmerkelijk verbeterd. Gelijke verwacht was, hebben de pogingen de bondgenooten te zamen met het verweer der Roemeensche troepen bemoeiigende resultaten overleverd en er is reden om aan te nemen, dat een nieuwe groepeerling van het Roemeensche leger en de zeer belangrijke hulp, door Rusland verleend, spoedig een volkomen verandering in den toestand zullen brengen.”

Er wordt dan nog gemeld, dat in dit belangrijke opzicht een groote verbetering in den toestand is gekomen, dat de Roemeensche hoofdstad Boekarest, waar vijandelijke vliegtuigen weken lang groote schade hebben aangericht, thans door de aankomst van een aantal vliegtuigen der Entente voor aanvallen van vijandelijke vliegtuigen gevrijwaard is. „In veertien dagen is er nu al geen vijandelijke nacht-aanval geweest en uit de jongste berichten blijkt, dat de Taubes, enz. hun aanvallende taktiek hebben opgegeven.”

Aang-nomen, dat dit laatste zoo is — de Duitschers hebben zelf erkend, dat ze direct na de oorlogsverklaring Boekarest weken lang voortdurend met bommen hebben bestrooid om er paniek en vrees te verwekken — zoo vraagt men zich toch weer af, hoe het mogelijk is, dat men met die hulp door vliegtuigen er niet eerder bij is geweest. Het was toch waarachtig te voorzien, dat de oorlogsverklaring van Roemenie beantwoord zou worden door vlieger-aanvallen.

Dat Russische troepen thans ook aan de Noordgrens van Roemenie strijden, wordt bevestigd door de officieele communiqués. Overigens kunnen wij ons nu

het dagblad het recht had gehad het artikel te drukken en of hij, als hij er dat recht niet toe had, door het drukken een eerooving, of later had begaan, of wel later gepaard met eeroof.

Twee dingen slechts troffen Nekhludov: hij merkte in de eerste plaats op, dat Wolff, die eerste dagen van tevoren had verklaard, dat de Senaat zich alleen bezig hield met procedurel-outen, nu intengende zich grootteijk inspande om grondige argumenten aan te roepen, ten einde de veroordeeling van den direktre te doen kassereen; en hij merkte ook op, dat Séline, gewoonlijk zoo koel, zich evenzeer inspande om de tegengestelde stelling te steunen. Hij meende zelfs op te merken, dat er in die warnte van den substituit een zekere vijandigheid ten opzichte van Wolff lag, die eindelijk zelf een gelijken indruk scheen te gevoelen, want op een repliek van Séline werd hij rood, beelde, maakte een gebaar van spijt en zei verder niets.

Zoodra de vier senatoren in hun raadzaal waren gezeten, begon Wolff met veel warmte de redenen uit te leggen, die het vormis van den dagblad-direkteur moesten doen kassereen.

De president, een man, die in 't algemeen heel weinig welwillend was, was bovendien nog op dezen dag bijzonder slecht gestemd.

de massa's hun vrijheden verdedigden tegen de bevoorrechte klassen, worden uitgehold tot lege wezenloze schijnen. En naar mate het imperialisme meer doordringt, zijn geest en zijn methoden meer de algemeen heerschende worden in alle landen, zal die omacht der massa's, om met de oude middelen tegen het geweld van boven te strijden, toenemen. Dit weten wij immers van het imperialisme, en dit inzicht trachten wij immers juist onder de massa's te wekken. Wij herinneren aan 't woord van Parnekoek in 't begin van den oorlog: „de politieke instellingen der verschillend landen zullen meer aan elkaar gelijk gemaakt worden; Rusland zal meer op Engeland, Engeland meer op Rusland gaan gelijken”. De russifikatie van Engeland is reeds een heel eind opgeschoven, en in Rusland worden (schijn-)demokratische hervormingen voorbereid. (Misschien zelfs zal in Rusland nog vroeger dan in Nederland, beperkt... vrouwenkiesrecht worden ingevoerd!)

En omdat dit zoo is — omdat met den wereldoorlog een tijdperk van de ergste reaktie en onderdrukking (soms onder democratischen schijn) internationaal begint, daarom kan het revolutionaire Marxisme o.i. Adler's daad niet als taktisch-juist en goed aanvaarden door te verwijzen naar de uitzonderingspositie waarin de Oostenrijksche revolutionairen verkeeren.

*) Eerst nadat dit artikel, althans in den geest, was geschreven, lezen wij dat van Radek in de Bremer Tagwacht, waarin deze vooraanstaande voorvechter der revolutionaire taktiek van uit zijn ervaringen in en zijn kennis der Russische beweging, tot gelijke konklusie komt als wij. Wij hopen dat ons blad spoedig ook voor dat artikel plaats zal kunnen maken.

DE OORLOG., ALGEMEEN OVERZICHT.

reeds zoo'n beetje een voorstelling ervan maken, hoe het gekomen is, dat het tegenoffensief van de Duitsch-Oostenrijksche troepen in Zevenbergen onder Falkenhayn, samengaande met dat van Mackensen in de Dobroedzia, succes heeft gehad. In de eerste plaats heeft de Duitsche legeraanvoering op beide terreinen weer een overmacht van geslacht kunnen tot stand brengen. In de tweede plaats hebben de Roemeensche legeraanvoerders blijkbaar een reeks militaire stormtochten uitgehaald, die opnieuw bewijzen, hoe moeilijk het is om lessen, die theoretisch reeds vaststaan, ook in de praktijk door te voeren. Zoo heeft de Berlijnsche correspondent van de N. R. Ct., het officieuze mannetje in dienst der Duitsche Regering, die permissie heeft gekregen om naar het front in de Transylvanische Alpen te gaan, beschreven, op welk een manier de Roemeensche officieren loopgraven hadden aangelegd. Op een manier namelijk, die absoluut geen rekening hield met de ervaringen in dezen Wereldoorlog opgedaan. Precies eender tusschen haakes als het geval zou zijn en is met de superieure geesten, die het Nederlandsche leger aanvoeren. Het gevolg was natuurlijk, dat toen Falkenhayn naar over genoegzaam troepen en geslacht in Zevenbergen kon beschikken, het betrekkelijk gemakkelijk viel om, gebruik makende van alle ervaringen, waarover de legers beschikken, die nu twee jaar en meer oorlogsonderzoek hebben, de Roemeensche troepen te verslaan, hoe dapper de soldaten ook waren. Het was weer het oude liedje, telkens en telkens nieuw in dezen wereldoorlog gezongen, namelijk, dat de soldaten en gewone officieren bij duizenden met hun levens de routine en de achterlijkheid van de hoogere aanvoerders moeten betalen... Wees verzekerd, dat het hier precies eender zou gaan!

In deze omstandigheden moet men er zich eigenlijk nog over verbazen, dat de Roemeensche legers niet veel grotere verliezen hebben geleden, toen zij uit Zevenbergen zijn geworpen.

Thans is de toestand in groote trekken zoo.

Van grenzen der Boekowina af, waar Noordelijk Roemenie (Moldavië) in een driehoek tusschen de Boekowina en Zevenbergen indringt, loopen de Karpathen in een groote boog ongeveer naar het Zuiden

tot het dal van de Buzen. Deze laatste ontspringt evenals vele rivieren, die al in de Sereth (Roemeensche Serlu) vallen, aan de Noordzijde der Karpathen. De Karpathen heelen vanaf de Buzen aan de Noordzijde, dus in Zevenbergen, het Bodzaer-gebergte. Langs heel dat gedeelte van de grens, waar de voornaamste passen zijn, die van Borden, van Tolgyes, Bekas, Gyimes, Oltos, Bodza of Buzen, zijn de Roemeensche legers wel over de grenzen teruggedrongen, maar is het Duitsch-Oostenrijksche offensief er nog niet in geslaagd terrein van betekenis op Roemeensche grondgebied te winnen. In de laatste dagen zijn de Roemeensche legers er op een enkel punt ook weer tot het offensief overgegaan.

Gevaarlijk is de toestand op de enorm lange grenslijn, die ongeveer van de Buzen tot den Donau loopt, waar de Transylvanische Alpen in een nagenoeg Westelijke richting zijn ongebogen. Daar liggen de groote doorgangen of passen, welke uit Walachije naar Zuidelijk Zevenbergen voeren, en waarvan de bekendste, in den laatste tijd veel genoemde, zijn: de Teomocpas, die van Kronstadt (Madzgearst Brasso geheten) de directe en kortste verbinding vormt naar Boekarest (Roemeensche Bucuresci). De weg en spoorweg voert door dezen pas in het dal van de Prahova, een der vele riviertjes, die van de Transylvanische Alpen door Walachije naar den Donau stroomen. Dat is een punt waar de Oostenrijks en Duitschers er in geslaagd zijn de Roemeensche grens eind te overschrijden. Predjal, het laatste Roemeensche station van betekenis, is in hun bezit. Maar uit de jongste communicés blijkt, dat zij er nog niet in geslaagd zijn door te dringen tot Azuga, dat nog iets verder in Roemenie ligt. Daar wordt nog steeds hard gestreden.

Gaan wij nu meer naar het Westen, dan strekt zich daar een eenzaam op woest bergie, het Fogaras-gebergte uit, met hooge toppen (meer dan 2500 Mt.) Daar ligt nu alles natuurlijk reeds diep onder de sneeuw. De Duitsch-Oostenrijksche troepen zijn van den Rooden Toren-pas (Mazjaarsch Verstorony-pas), die in het Westen aan he einde van deze Fogaras-bergen ligt, waar de Alt of Aluta (Roemeensche Oltu) door de bergen breekt, er in geslaagd hier vrij diep in Roemenie door te dringen. Hun offensief, is of was daar vooral gericht op Campulung, in het dal van de Turgului, waar een spoorweg eindigt, die eveneens rechtsreeks naar Boekarest leidt (Boekarest zelf ligt aan de rivier Dinobovita, die niet ver van de Turgului ontspringt). Maar zij hebben deze vrij belangrijke stad nog lang niet bereikt en Zondag meldten de Russen, dat de invalids daar ten Noorden van Campulung waren teruggeslagen. Dit laatste werd ook gemeld uit het dal van de Topologu, een zijriviertje van de Oltu. Ook daar blijken de Roemeniers, door Russe geholpen, sterker te zijn geworden. In het dal van de Alt zelf is er waarschijnlijk een soort evenwichtstoestand. Nog meer naar het Westen, in het dal van de Jiu hebben de Roemeniers zelfs aanmerkelijke voordelen behaald en de Beiersche troepen, die daar in de richting van Turgului, ook een spoorweg-eindpunt, oprukten zware verliezen aan gevangenen en kanonnen toegebracht.

Samenvatmend mag men dus dit wel zeggen: de gedwongen terugtocht op hun eigen gebied heeft den Roemeenschen weerstand aan het Noordelijke, Walachysche front, niet verzwakt. Integendeel. Maar de toestand is er op sommige punten blijkbaar nog steeds hachelijk. Het is echter zeer de vraag, of de Duitschers en Oostenrijkers wel de kracht zullen hebben om op deze zeer uitgebreide grens en met hooge bergen in hun rug, nog veel verder voorrang te maken.

In de Dobroedzia is het gegaan, zoo als men mocht verwachten. De terugtrekkende Roemeniers en Russen hebben de vernielde groote spoorbrug bij Tsermawodë (lijn Constanza-Boekarest) intin liggen en zijn naar het Noorden teruggeworpen. Het is zeker een belangrijke overwinning voor Mackensen. Maar het betrekkelijk gering aantal gevangenen, dat ook hier tot nog toe gemaakt is, bewijst, dat er wel van een terugtocht, maar niet van een beslissende nederlaag kan worden gesproken. De Duitschers en Bulgaren zullen zich nu ongetwijfeld ook van de Noordelijken hoek van de Dobroedzia meester maken. En dat is in ieder geval heel gevaarlijk en heel lastig voor de Roemeniers en de Russen.

v. R.

FEUILLETON

OPSTANDING door LEO TOLSTOI.

Naar de Fransche vertaling bewerkt door v. R. & R. J.

92)

De deurwaarder, een mooie man met een zooden kop, met een indrukwekkende uniform aan, kwam naar Panitzkine toe, om hem te vragen, in welke zaak hij zou pleiten. Terwijl hij op een papier 't antwoord van den advocaat opscherf, ging de deur van de kast open en zag Nekhludov er den grijsaard met het patriarcale uiterlijk uitkomen, maar nu niet meer in een jas en grijs broek, zooals hij orin was gegaan. Hij had nu zijn gewone kleedij verwisseld met een kakeltonde uniform, die hem er als een rozenrood deud uitzag.

Zelf schenen hij trouwens gogeneerd te zijn door die vermomming, want bijna op een draffe glug bij de zaal uit.

— Dat is Bë, een respectabele vent!... zei de advocaat tot Nekhludov, terwijl hij bij hem kwam.

En hij begon hem de zaak uit te leggen, die men ging behandelen.

Intusschen duurde het niet lang al de

Reeds onder het beraadslagen over de zaak in de publieke zitting, had hij zijn opinie vastgesteld en nu bleef hij, zonder naar Wolff te luisteren, in zijn geachten vrede. Zijn overpeinzingen draaiden om het feit, dat hij den vorigen avond, in zijn mededeling 1) verteld had, hoe het gebeurde was, dat Volanov en niet hij, benoemd was tot een post, die al lang door hem was beoogd. Die president Nikitine was namelijk heel diep overtuigd, dat zijn opinie over de verschillende hoogwaardigheidsbeheerders, die hij in de gelegenheid was geweest te leeren kennen, een allergeachtigst document voor de geschiedenis zou worden. In het hoofdstuk, dat hij den vorigen avond had geschreven, waardeerde hij met de uiterste gestrengheid het gedrag van sommigen van die waardigheidsbeheerders, die hem, zooals hij zich uitdrukte, belet hadden Rusland van den ondergang te redden, wat eenvoudig wilde zeggen, dat ze hem hadden een groter traktement op te strijken; en hij vroeg zich nu af, of hij zich dadelijk genoeg had uitgedrukt, dat de na-komelingschap, dat alles, dank zij hem, onder een geheel nieuw licht zou kunnen zien.

— Zonder twijfel, zonder twijfel! gaf hij aan Wolff ten antwoord, toen deze er uit zag, alsof hij zich tot hem richtte; maar hij verstond geen woord van wat hij zei.

1) gedenkschriften. (Wordt vervolgd).

DE OORLOG

Laatste Oorlogsnieuws.

De Italianen deden in het Wippachdal en op den Karst-aanval op de Oostenrijksche stellingen.

De geallieerden veroverden aan de Strema het dorp Barak-Ozema.

Een Duitse aanval bij Saily Saillisel werd afgeslagen.

Tot zinken gebracht zijn de Engelsche s.s. Merce en Torino.

Het Duitse Agerbericht meldt op het Westelijk front afgeslagen aanvallen op de Linie Guedecourt—Les Beufs en op het Oostelijk front afgeslagen Russische aanvallen aan de Narajoka.

Een munitie-departement in Duitsland.

De avondbladen melden, dat tegelijkertijd met de wijzigingen in het Pruisische ministerie van Oorlog, een nieuw oorlogdepartement tot stand is gekomen, dat deel uitmaakt van het ministerie van Oorlog. De laak van het „Kriegsamt“ is te zorgen voor de levensmiddelenvoorziening der munitie-arbeiders en voor de aanschaffing van de rijke stoffen ten behoeve van den aanmaak van munitie. Tot leider van het departement is benoemd generaal Gröner ook tot de leiders van dit departement.

De „Deutschland“ weer in Amerika.

Uit New London in Connecticut Ver. Staten wordt d.d. 1 Nov. geseind, dat ten onderzeesch handelsvaartuig genaamd „Deutschland“ (wellicht dus de Duitse handelsduikboot die reeds eenmaal in Amerika is geweest) in den morgen van dien dag aldaar is gearriveerd.

Balfour over den zeelag in het Kanaal.

In het Lagerhuis, beantwoordde Balfour een vraag betreffende den aanval van Duitse torpedobooten in het Kanaal. Hij zeide dat het Duitse bericht, volgens hetwelk geen Duitse torpedobooten verloren waren gegaan, onnauwkeurig was. Duitse torpedobooten waren getroffen door het Engelse kanonvuur, maar daarna werd niet beweerd, dat zij door kanonvuur tot zinken waren gebracht. Volgens mededeelingen van de Admiraliteit waren twee Duitse torpedobooten op mijnen gestooten, in de netten, welke waren gespannen. De mijnen waren ontploft, en de schepen waarschijnlijk gezonken. Zes drivers van de netten waren verloren gegaan, maar de „Queen“ kon behouden blijven, daar de kapitein erin geslaagd was het schip zes uren vlot te houden. De torpedoboot „Nubian“, welke de Duitse flottielje aanviel, werd getorpedeerd, maar kon naar de haven gebracht worden. De torpedoboot „Flirt“ werd door den storm in de duisternis verrast en op zeer korten afstand tot zinken gebracht.

Indien het doel der Duitschers was om den levendigen transportdienst over het Kanaal te benadelen, dan was hun poging mislukt, ofschoon de aanvallen zich in gunstige omstandigheden bevonden wat betreft het gekozen tijdstip, het doel en den weg.

De Duitse handelsonderzoekers.

De „Nationalzeitung“ verneemt uit een bron, die zij geloofwaardig acht, de volgende bijzonderheden, aangaande de beide Duitse handelsonderzoekers „Deutschland“ en „Bremen“, waarvan men sinds eenige weken niet meer hoort (behalve dan het bericht van 1 Nov. uit New London, dat daar weer een handelsduikboot is aangekomen).

De eerste handelsonderzoeker, die uit Duitsland vertrok, met bestemming naar Amerika, was de „Bremen“; hij is er niet in geslaagd den Ocean over te steken en evenmin om terug te keeren.

In het midden van Juni van dit jaar is vervolgens de „Deutschland“ vertrokken; den 9en Juli bereikte hij de haven van Baltimore, die hij den 1sten Augustus verliet, waarna hij den 23sten Augustus voor de monding van den Weser aankwam. Tien of veertien dagen later ondernam de „Deutschland“, onder den naam van „Weser“, een tweeden overtocht over den Ocean, maar hij kwam niet in Amerika aan en de „onderzoeker“, „U 53“, die uitgezonden werd om hem op te sporen, slaagde er niet in eenig spoor van het verdwenen vaartuig te ontdekken.

De beide handelsonderzoekers zijn dus verloren, zoodat men waarschijnlijk geen nieuwe officiële inlichtingen ontvangen zal aangaande dit soort van vaartuigen, dan nadat een nieuwe onderzoeker zal zijn vervaardigd.

De centrale strijdmacht tegen Roemenië.

Uit Rome wordt gemeld, dat volgens inlichtingen uit Petrograd de strijdmachten, die Roemenië aanvallen, ongeveer 600,000 man bedragen, waarvan 250,000 in Transalpijnen strijden onder bevel van Von Falkenhayn en 220,000 in Dobroedja onder Mackensen. Het derde Duitse Oostenrijksche leger, onder bevel van Aarshertog Carl gesteld, bevindt zich in de oostelijke van Orsova en telt tot heden 150,000 man. De 220,000 man van Von Mackensen vormen tien divisies, waarvan een Duitse, zes Bulgaarsche en drie Turksche.

GEMENGDE BERICHTEN.

Zwitserland en de boycot.

Uit Chaux-de-Fonds wordt gemeld, dat men in de kringen van horlogemakers verneemt, dat men zich in Frankrijk en in Engeland levendig bezig houdt met den boycot, door Duitsland uitgevaardigd tegen de Zwitsersche huizen in horloges en dergelijke artikelen, die voor de geallieerden werken.

De heer Clementel, minister van Handel, heeft een Fransche delegatie van industrielelen ontvangen, die verzoeken, dat als repraesentatie Zwitsersche huizen, die voor Duitsland werken, op den index zullen worden geplaatst. Een delegatie uit Fransche comitè heeft dit verzoek gesteund.

Het „Journal de la France horlogère“ kondigt aan, dat oorspronkelijk een lijst zal worden gepubliceerd van de Zwitsersche horlogewinkels, die voor Duitsland werken.

Een „Toekomst“-man van boord gehaald.

De correspondent te Soerabaya van de N. R. Ct. seint: dat overste van der Weijden, (bekend medewerker van de „Toekomst“) de bekende schrijver van de brochure over de verdediging van Nederlandsch-Indië, bij aankomst te Singapore met het stoomschip „Vondel“, door de Engelsche autoriteiten van boord werd gehaald en dat hem verscheidene vragen werden gesteld.

Honden en smokkelworst.

In de „National Zig“ leest men: Op het hoofdstad te München wakte deze dagen het volgende tooneel grote vrolijkheid. Een wel doorgedeele bejaarde heer was juist bezig zijn bagage aan te geven. Hijgend sloepen de wijklieden stuk voor stuk op de weg zonder zich bijzonder te verbazen over het gewicht van de koffers. Hij komt meer voor, dat menschen, die op reis gaan, de bagage voor een gehele divisie meemen. Deze keer echter nam de zaak een heel ongewoon verloop. Van alle kanten kwamen honden aanloopen en besnuffelden kwispelstaartend de koffers van den oude heer. Dit wakte toch achterdocht. Men opende de koffers, en nu bleek, dat zij niet minder dan 550 kilo worst en zult bevatten.

Woodlijdende Duitse vrouwen.

Honderden vrouwen uit Duitsland's industriegebied, schrijft een corr. van het „Handelsblad“, trotsen de scherpe grenscontrole, die haar belet achter den 3 K.M. de grens te naderen zonder speciale vergunning. Loopend door velden en wadend door slooten trekken deze menschen op ons gebied om wat eten te bemachtigen, en al mag men al wat met smokkelarij verband houdt nimmer goed praten, wat zegt men van zoo'n in-bras „Bild“. Zoo ligt er in de pogingen van dergelijke vrouwen, die met kinderen aan de hand uren ver komen loopen om voor geld en goede woorden wat te koop, iets heel verklaarbaars. Er spelen zich hier sedert een paar dagen dan ook waarlijk droevige tooneelen af, want natuurlijk wordt den menschen de smokkelwaar ontnomen, hetgeen met gejammer en geween gepaard gaat.

En behalve het groote aantal vrouwen, dat de grens west te passeeren, aan gese zijde van Elten, ongeveer 4 K.M. van onze grens verwilderd, liggen thans honderden vrouwen bij nacht en ontijd buiten, wachtend om van smokkelars wat te koop.

Nederland en de Oorlog.

Een baggeraadsel.

Vlak tegenover het dorpie IJtaren, op ruim een uur afstand van Maastricht, hebben de Duitschers, zoo vertelt het „Vad“, een groote baggermachine in de Maas geleid, die daar bij stukken en brokken is aangevoerd. Een zestal houten en ijzeren pontons liggen reeds geheel klaar aan de oever, terwijl Duitschers bezig zijn een zevende te monteeren. Iets meer naar achteren staan een dertigtal kipwagentjes voor klein spoor met een miniatur locomotief. Wat ze van plan zijn te maken, weet niemand. Een Hollandsche soldatpost is aan onze zijde der Maas opgericht, met de opdracht, die werkzaamheden gestadig te observeren. Het „Vad“ was erg ongerust, maar nu weer wat gerust.

De opgebrachte trawlers.

Blijkens ingekomen berichten zijn de stoomtrawlers „Hercules“, „Eendracht I“ en „Oceanic“, welke naar een Britsche haven waren opgebracht, eenigen tijd geleden weder vrijgelaten, zodat zij kolen hadden kunnen innemen en in de gelegenheid waren gesteld de aan boord zijnde visch te verkoopen.

De schepen zouden zich op de een of andere wijze verdacht hebben gemaakt aan de Britsche marine, doch bij onderzoek bleek, dat er voor die verdenkingen geen grond bestond.

Rijkscommissie voor distributie van ijzer en staal.

Door den minister van Landbouw, werd gistermorgen aan het departement ingesteld de bij kon. besluit van 23 Oct. j.l. ingestelde rijkscommissie voor de distributie van ijzer en staal. Bij deze gelegenheid werd door den minister een redeverering gehouden.

Daar gaan onze centen.

In militairen kringen heerscht groote opschudding over het feit, te Batavia geconstateerd, dat alle vliegtuigen en water-vliegtuigen, uit de Vereenigde Staten ontvangen, absoluut ondeugdelijk zijn gebleken, daar het materiaal, voor de vliegtuigen gebezigt, te zacht is en overal reeds scheuren vertoont.

Het onderzoek van de machines heeft bewezen, dat er geen enkele is met een goeden motor. Aan de officieren-instructeurs is de raad gegeven, hun leven niet met die ondeugdelijke toestellen te wagen.

Nu is de vliegtuigen dienst in Indië absoluut onmogelijk. De bestelde machines zijn voor het meereendeel reeds onderweg en betaald. De fout heeft te berusten bij de Nederlandse commissie te San Francisco.

Och ja, de kleine man — ook onder de volken — moet zich nu eenmaal tevreden stellen met namaak en surrogaat. En als-ie mee wil doen met de grooten, boven zijn stand gaat leven, dan worden hem prullen voor echt spul in handen gestopt. Dan maakt-ie een gek figuur en wordt uitgelezen. Het treurige is in deze zaak, dat de lui, die zich door de goochelen Yankee's hebben laten linken, anderen — de arbeiders — voor de kosten laten opdruken.

De Oorlog en de Internationale

De kloof verbreed.

Het verband van sociaal-democratische kiesverenigingen te Berlijn heeft Zondag een belangrijke vergadering gehouden, welke besluiten de kloof tusschen de meerderheid en de minderheid in de partij weer wat breder hebben gemaakt. Besloten werd: 1o. met 266 tegen 65 stemmen, om de bijdragen aan het partijbestuur in te houden; 2o. om het abonnement op de „Vorwärts“ niet meer te betalen. Een voorstel om de „Vorwärts“ geheel in den ban te doen, werd echter verworpen. Ook een ander

voorstel, waarin de redactie van de „Vorwärts“ werd aangemaand haar betrekkingen meer te leggen, zoolang een lid van het partijbestuur in de „Vorwärts“ meer te zeggen had dan met het toezicht op de naleving van de voorschriften der censuur te vereenigen was, werd verworpen. Aangenomen werd daarentegen een voorstel, waarin de redactie algenoodigd werd in de handhaving harer rechten te volharden en haar wegens de tot dusver gevoelige houding en waardeering betuigd wordt. Ten slotte werd een commissie van actie ingesteld, waarin een vertegenwoordiger van elk kiesdistrict zitting zal nemen, voor de verdere behandeling van de „Vorwärts“-kweste. — Naar die commissie zijn alle verdere voorstellen verworpen, waaronder er een was om Pfannkuch en Richard Fischer niet meer als afgevaardigden van den Rijksdag voor het 3de en 3de Berlijnsche kiesdistrict te erkennen.

De vergadering duurde 5 uur en de politieke hield op de bernadelingen toezicht.

Uit Oost-Indië.

Onrust op Java.

Te Kediri en Pesantran vreest men, zoo seint de „Telegraaf“-corr. aan zijn blad voor rustverstorende. Sinds eenige dagen waren er verschillende voorzorgsmaatregelen genomen om kruispunten van wegen, gebouwen en bruggen te bewaken. De bevolking maakte zich zenuwachtig. Thans zijn deze veiligheidsmaatregelen weer opgeheven, doch men blijft op zijn hoede.

Pest te Bandoeng?

Te Bandoeng heeft men verdachte verschijnselen op doode ratten waargenomen. Men vreest voor rattenpest.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

De toestand aan de Hembrug.

Het comité van actie uit de rijkswerkdienstenorganisatie heeft een particuliere audientie bij den Minister van Oorlog aangevraagd met het doel te bepleiten, de categorieën vallen buiten de enquête der officiële commissie van onderzoek, alsnog in die enquête te betrekken.

Bedeeld worden de werklieden, niet verbonden aan de artillerie-inrichtingen en vier positie het onderzoek tot heden niet geldt.

Broodbezorgers Den Haag.

In Concordia Hoogezand had eergisteren een openbare vergadering plaats van broodbezorgers in particuliere bedrijven en uitgeende van den Alg. Ned. Bond van arbeiders (Bij) in den bakkers-, chocolade- en suikerwerkbedrijf.

Op deze bijeenkomst werd het woord gevoerd door den bondsvoorzitter van de afdeling Amsterdam, den heer Hillebrecht.

Hij betoogde, hoe wisselvallig de verdiensten voor de broodbezorgers zijn, waar zij eensdels een gering vast loon, anderdels provisie ontvangen. In dit provisiebeleid nu wordt vooral bij stijging der broodprijzen herhaaldelijk wijziging gebracht, dikwijls zeer tot ongerief der bezorgers. De toelating van deze vergadering was dan ook met meer klein terug te komen op het voorstel, reeds in den loop van het voorjaar tot de werkgevers gericht, om een meer stabiel weekloon door het toekennen van een hooger vast loon en geringe provisie.

Staking stoombootpersoneel.

Gisteren is een staking onder het personeel van de Stoomboot-Maatschappij „Eensgezindheid“ te Purmerend uitgebroken.

De reden van de staking is het geven van ontslag aan 3 men personeel. Men wenscht, dat deze personen weder aangesteld zullen worden, doch noch de onderhandelingen van het personeel en de directie, noch de inmening van den Bond van Machinisten, Stokers en Dekpersoneel mocht iets baten.

De vuren zijn gedoofd en de booten van 6 en 8 uur zijn niet uitgevaren.

Er wordt druk gepost.

De staking omvat 14 personen. Getracht zal worden het goederenvervoer gaande te houden.

Tengevolge van de werkstaking van het personeel der Stoomboot-Mij. „Eensgezindheid“ ondervond het melkvervoer veel moeilijkheden. Een gedeelte van de melk uit de plaatsen, liggende tusschen Purmerend en Amsterdam, werd per tram verzonden; een ander gedeelte moest echter blijven staan, daar de tram reeds vol was.

Een adres der Bouwvakfederatie.

Het Bestuur der Federatie van Bouwvakarbeiders heeft onderstaand adres verzonden:

Amsterdam, 23 October 1916.

Aan Zijne Excellentie den Minister v. Waterstaat, Handel en Nijverheid, te 's Gravenhage.

Excellentie, Ondergeteekenden, Joh. Nieuwenhuize en B. Lansink Jr., voorzitter en secretaris van de Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders in Nederland, vertegenwoordigers van handelende namens ongeveer 5000 bouwvakarbeiders, aangesloten bij genoemde Federatie.

Verzoeken Uwe Excellentie te willen bepalen, dat voortaan in de bestekken van door Uwe Excellentie aan te besteden of uit te voeren bouwwerken, bijgaande bepalingen worden opgenomen.

Wij nemen voorts de vrijheid Uwe Excellentie op te wijzen, dat door Zijne Exc. den Minister van Marine, ten dezen opzichte reeds toegezeggen zijn gegeven, voor bouwwerken vanwege zijn Departement aan te besteden.

Wij vestigen de aandacht van Uwe Exc. op de groote waarde en betekenis van bijgaande bepalingen voor de bouwvakarbeiders.

Welk doende,

Namens het Bestuur der Federatie: J. NIEUWENHUIZE, voor.

B. LANSINK JR., secretaris.

Bepalingen omtrent loon bij gedwongen verzuim.

1. Wanneer het werk door schuld van den aannemer of tengevolge van hem persoonlijk betreffende toevallige verhindering of van ongunstige weersgesteldheid geheel of gedeeltelijk stil ligt, is de aannemer aansprakelijk aan de werklieden, aan wien een aanstelling is uitgereikt, tijdens den duur hunner dienstbetrekking het in die aanstelling vermeld loon over den door hen tegevoel van het stilligen van het werk verzuimden tijd uit te betalen. Overeen, die

waarschijnlijk zouden gemaakt zijn, wanneer het werk niet had stilgelegd, worden niet als verzuimden tijd beschouwd.

2. De aannemer is niet verplicht aan een werkman op grond van het vorenstaande, het loon te betalen over langer dan 6 of, bij stilligen wegens ongunstige weersgesteldheid, voor langer dan 3 achtereenvolgende werkdagen, noch over meer dan 15 dagen in een tijdperk van 3 maanden.

Loon bij verzuim wegens ziekte en andere bijzondere reden.

1. De aannemer is eveneens verplicht aan de werklieden, aan wien een aanstelling is uitgereikt, tijdens den duur hunner dienstbetrekking het in die aanstelling vermelde loon over den door hen vermelden tijd uit te betalen in de volgende gevallen:

- a. bij bevalling van de echtgenote van den werkman en bij het overlijden van een zijner huisgenooten of van een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of onbeпад in den tweeden graad der zijlinie gedurende ten hoogste 1 dag;
- b. bij ziekte, indien de ziekte langer dan twee dagen duurt, met inachtneming der bepaling van Art. 1638 c van het Burgerlijk Wetboek, tot een maximum-duur van 6 weken;
- c. bij militie- en landweersinspectie gedurende ten hoogste 5 uur;
- d. bij uitsluiting der kiesbevoegdheid ten hoogste 2 uur.

De afdeelingen worden verzocht aan dit adres afhaalen te beuigen.

BUITENLAND.

Tramstaking te Parijs.

Te Parijs is verleden week een staking uitgebroken onder tramweginpersoneel. Zaterdagmorgen konden de wagens de remises niet verlaten, wijl de stakers dreigden, dat zij op de rails zouden gaan liggen. Men zou trachten het verkeer met werkwilligen gaande te houden.

RAADSOVERZICHT

van den Amsterd. Gemeenteraad. Kindervoeding en „Kindervoeding“.

Voor de behandeling der begroting werd een zitting gehouden die althans één belangrijke positieve beslissing heeft gebracht, d.i. inzake kindervoeding. Voortaan is dit een tak van den gemeentediens. Over de vorige regeling — alleen geldend in den winter — van de vereniging „Kindervoeding“, werd een onthulling gedaan door den heer Ter Haar, toen hij sprak over de klacht, dat er te weinig vet in het eten was.

Dit was juist, hij ontkende het niet. De lijdzaamheid treedt hier in het volle licht en deze belichting is scherp. Welhouder Den Hertog vroeg op een der gehouden conferenties of een kind dat bevoegd was op 30 April dit niet meer was op 1 Mei. De dames-bestuurders van „Kindervoeding“ hebben toen geantwoord: Het was altijd zoo geweest en men hoorde er niets van! Ziedaar nu het geweten, het klasse-geweten van de bourgeois, niet zool als het is in de conversatie, in de kerk of in de krant. Als je er niets van hoort — de kinderen in het graaf, de tuberculose- en klierachtige kinderen spreken niet —

laet ze dan de moord steken!

Kan men een treffender beeld krijgen van de voeding der proletarische jeugd en hoe lief de bourgeois de volkskinderen hebben? Is dat niet de zuivere klassenmorrel? Intusschen heeft dit debat geleerd, dat toelatingsvoorwaarden zijn gesteld. Deze zijn 1 of 2 kinderen f 11, 3 of 4 f 12, 7 of 8 f 14 en 9 of 10 f 15.

Welhouder den Hertog zei, dat door de uitzetting der grenzen de toeloop niet is verminderd. Deze toelatingsvoorwaarden zijn van December 1915.

B. en W. zullen ernstig toezien op de toelating. Eerst een uitspraak in beginsel en daarna zullen zij over de uitwerking beslissen. Dit is voor ons het punt. Als de gemeente deze zaak neemt uit de hand der particuliere vereniging en brengt onder het gemeentebestuur, dan moet dit niet willen zeggen, armenzorg niet door particulieren, maar door

de plaatselijke centrale der bourgeoisie!

Deze toelatingsvoorwaarden, deze grenzen, zo zijn uit den boeze, — deze cijfers trouwens kritiseren zich zelf — omdat de toelating van het kind niet moet staat van beoordeeling is gemaakt. Een feit wat tevens „boekdelen“ spreekt is de toezegging dat bij de andere beoeligen rekening zal worden gehouden met het krijgen van voedsel door de kinderen. Het wordt algetrokken! Buitendien zal de dienst zoo sober mogelijk worden ingericht.

De lijdzaamheid in klassecheer

is gedurende het hele jaar, die van een vereniging als „Kindervoeding“ was er één voor den winter alleen; de eerste groet meer vet in elk geval een verbeterde zullen de kinderen nog niet krijgen. De kindervoeding is niet sociaal geworden maar lijdzaam gebieven!

Het conflict aan de Wester.

Hier is een tariefwerkwestie. De regeling van het tarief is niet naar den zin der werklieden. 9 Man zijn geschorst. Het werk schiet blijkbaar volgens den directeur bij het in daggeld werken van de coques-ploeg niet op. Hij zal en wil beslissen welke groep in tarief of in daggeld zal werken. De overige kolonwerkers zijn in verzet, zoo hebben wij begrepen. Deze 9 werklieden zullen worden voorgedragen voor ontslag! We zijn niet van plan in deze zaak een andere zinswijze te volgen, dan wanneer zulk een kwestie zich zou voordoen bij een particulier, een kolonhandelsvereniging of iets van dien aard.

De heer Oudegeest en het orgaan van de wettouders Wibaut en Vliegen staan aan den kant van de werkgeester. Er zou gezondigd zijn tegen de goede regelen van de vaktaakt, het kan zijn, dat is echter volstrekt geen reden om zulk een houding aan te nemen. Dit is een machtskwestie. Een bans in het kolonbedrijf die zou zeggen: Ik zal uitmaken wie in tarief of in daggeld zal werken, zou met hoongelach ontvangen worden. Een opgeblazen directie, die poogt weet op te treden door schorsing en ontslag, dat is het ideaal van Oudegeest e.s. Gaat het werk te langzaam? Geef dan een tarief, dat het vlugger gaat. Bij deze categorieën van werklieden in het kolontransport, niet in gemeentediens — gaat het nooit anders. Waarom een anderen regel voor die in gemeentediens zijn?

Sommige details kunnen daar anders zijn,

IN VOGLVLUCHT.

Grafrede.

Neem, vrees niet, gij lijnen, onze grove profane geest zal niet schamperen bij het graf, dat versch gedolven is. Elken lach zullen wij terugdringen, al valt het ons welk bij de gedachte aan de kwezelarij, die u zelfs niet verlaat in de ure, waarin gij een der uren grafwaars draagt. Wij zullen er niet om lachen, dat de zalving niet zwijgt in uw sion, zelfs als gij tot elkanden spreekt over uren doode.

We bedoelen niet het oogenblik toen Ds. Geelkerken heden vertelde, dat hij het voorrecht had gehad nog in Kater's laatste dagen een onderhoud n.e. hen te hebben, waarin de oud-voorzitter van den Bond, die hem zoo lief was, nog de bede uitsprak: „Heer, dat Patrimonium voor uw aangezicht leve!“

Nog minder bedoelen we het woord van den heer P. van Vliet, voorzitter van „Patrimonium“, toen deze aan het graf zeide: „Steds heeft Kater met zeldzame trouw tegevoerd de beginselen van ongelooft en revolutie gesteld de christelijke geloofsbepalingen.“

Maar wel mogen we zeggen, dat het overbodig was, dat deze spreker nog de mededeeling bijvoegde, dat: Kater was een trouw aanhang van het huis van Oranje en het epr. zeer verheugd had, toen het H. M. de Koningin mocht behagen hem (Kater) te benoemen tot ridder in de orde van Oranje Nassau.

Ongelooft en revolutie stiepen niet bepaaldelijk op de leer van de „Zalfmaker“. Toch hebben we nooit genoemd, dat deze voor hij het hoofd op een steen te ruste legde, eerst zijn riddersorden overgaf en in tweeën doos op een eethouder nachtafel.

Toen Deze uitrook tegen tollenaars en larizers en vóór verdrukten, werd hij gehangen.

Kater trok uit vóór tollenaars en larizers en tegen verdrukten, toen hij Domela Nieuwenhuis achtma reisde, daarom werd Kater niet „ge“-hangen, maar „be“-hangen.

En nu, Kater, rust in vrede. Koningschap en riddersorden volgen u dra.

maar als er geen vast loon is en in gemeentediens wel barieven en daggeld wordt gerekend om als prikkel te dienen om vlog werk te krijgen.

dan moeten de werklieden uitmaken

of zij en op welke wijze, een en ander moet worden toegepast. Het komt er op aan of zij de macht hebben om altijd hun wil door te zetten, overleg is hier niet buiten-gesloten. Een ander standpunt in zulk een kwestie is verkeerd.

Een nieuw ziekenhuis.

We krijgen een ziekenhuis met 500 bedden nabij den Ansteldijk. Het crediet wordt met 7% ten verhoogd. De bouw ervan, zoo zal de heer Abrahamson, zal twee à drie jaar duren. Intusschen zal het oude St. Mark Bernhardusgesticht aan de Oude Turfmarkt in gebruik worden genomen. Hier zal plaats zijn voor een 120-al bedden, bestemd voor patiënten, die niet lijden aan een besmettelijke ziekte. Het gebrek aan ruimte zal dus voorloopig blijven aanhouden. Tegen den tijd, dat het nieuwe gasthuis klaar is, zal vermoedelijk de behoefte aan meer ruimte zich weer doen gevoelen. De grief, dat men niet vooruit voorziet, zal dus blijven.

Nogmaals de heer Broekhuys.

De heer Broekhuys, te Rotterdam, redacteur van het blaadje „Handelsproector“, en van wien geruchten gingen dat hij was gearresteerd wegens Posthumabeslissing, is Vrijdagmiddag wel in hechtenis genomen, maar voor iets anders dan Posthumabeslissing, n.l. wegens een kwestie in een faillissement.

Valse zilverbons.

Bij het afdelingsonderzoek van het XIIe hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1917 werd erop gewezen, dat in 1915 voor vergoeding van verliezen, geleden door het te goeder trouw in betaling nemen van valse zilverbons, f 3888 is uitgegeven. Eenige leden achtten het verlenen van zoodanige vergoedingen bedenkelijk. De regering is daartoe niet verplicht en het geven van vergoeding heeft ten gevolge, dat de ontvangers der bons niet toezien, of zij echt zijn.

Anderen meenden, dat kwalijk goverdd kan worden, dat iedereen, die een bon ontfangt, de echtheid daarvan zal onderzoeken en dat welgering van vergoeding den omloop de bons zou belemmeren. Naar men meende, wordt ook door de Nederlandsche Bank voor valse bankbiljetten vergoeding gegeven.

Raad voor de Scheepvaart.

De Raad deed gister uitspraak betreffende den stoomtrawler „Zaanstroom V“ J.M. 193. Het is den Raad uit het gehouden onderzoek gebleken, dat op de „Zaanstroom V“, J.M. 193 enkele nagels in de halfrotonde schuurijzers lekten, deze halfrotonden op enkele plaatsen niet volkomen sluitend tegen de huid waren aangebracht, terwijl ook eenige naden aan dek niet volkomen sloten. Deze kleine gebreken kunnen echter onmogelijk oorzaak geweest zijn, dat zooveel water in het schip kwam als schipper en machinist verklaren.

Uit het onderzoek is echter gebleken, dat de deur aan de koelkast achter de winch niet gesloten was en daardoor zal veel water bij het heersche ruwe weer in de machinekamer gekomen zijn. De oorzaak dat een groote hoeveelheid water in het schip is gekomen, schrijft de Raad dus toe aan de zorgeloosheid van den schipper en den machinist, die er niet op gelet hebben dat de deur den stuurman openende deur gesloten is geworden. De geconstateerde gebreken konden geenerlei gevaar opleveren, terwijl onder de gegeven omstandigheden, nu bleek, dat de pompen gemakkelijk het water konden bijhouden, geen reden bestond om uit ze terug te keeren.

Duurder bier.

Naar wij vernemen, heeft gisteren de Bond van Bierbrouwerijen in Nederland aan zijn afnemers een circulaire toegezonden, waarin bekend wordt gemaakt, dat de brouwerijen besloten hebben van heden af den prijs van lager bier met f 3 per H.L. te verhoogen, en den prijs van alle andere soorten bier met f 4 per H.L. De prijs van bier wordt dus met circa 2 cent per glas verhoogd.

Binnenland.

Tweede Kamer.

Zitting van 1 Nov.

De alrijd alg. beschouwingen Grondwetgeving. Aan het woord was de heer Tydeman. Deze wil de openbare school voor de volksontwikkeling behouden en verlaten waarborgen voor deugdelijkheid. Of de voorgestelde regeling bevrediging zal brengen, is hoogst onzeker.

Desertours vrijgelaten.

Woensdagmiddag werd uit het interneringskamp te Bergen weder een 16-tal Duitsche deserteurs ontslagen. Zij waren in den loop van de laatste weken naar Bergen gezonden, omdat zij geheel of gedeeltelijk in militair op ons gebied zijn gekomen. Het is de wil van den minister van Oorlog, dat in dergelijke gevallen deze lieden naar het kamp worden gezonden ter onderzoek van hun desertie.

Staatspensioen.

De hoofdbestuur van den Bond voor Staatspensioenering heeft een open brief gericht tot de Eerste Kamer, waarin „uit naam van de talrijke oude menschen, die door de uitvoering van de art. 369 en 30 der invaliditeitswet zuchten onder onrecht", verzocht wordt om, zoodra 't welsoort op 't verlenen van ouderdomrenten door dat college in behandeling wordt genomen, dit ontwerp aan te nemen.

De uittocht.

De minister van Landbouw heeft aan het Kamerlid Van Vuuren, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als lid der Rijkscammissie van Toezicht op de „Peulvruchten-vereeniging“.

Verdwijnend natuurschoon.

Het is een algemeen bekend verschijnsel, dat alom in den lande, in verband met de abnormaal hoge houtprijzen, een buitengewoon groote hoeveelheid hout wordt geveld. Als de kans zich voor doet oorlogswinst te maken, verkoopt de natuurrijke doodsoed de vader en de moeder, die eigen ziel en zaligheid.

Die kans is er voor al wat maar hout is dus is er een vooruitgevoerde, systematische vernietiging van ons schijnbare Nederlandsche natuurschoon.

Ook het eiland Walcheren wordt niet gespaard.

Werden eenige jaren geleden reeds talrijke Heclaren woud, vormende de Oostelijke uitloopers van de Domburgsche bosschen, geveld, waardoor de aan alle Middeleeuwers zoo bekende uitspanning „De Oranjerij“ n. laar charme verloor — dit jaar zullen aldaar opnieuw een drietal heclaren beschouwd in biesland worden omgezet, zoodat het voorheen zoo schilderachtige woeste karakter van deze duinstreek onherkenbaar zal worden vernietigd.

Ook de prachtige olmenlaan voor den dorp Oostkapelle, en vele andere boomcomplexen zullen dit jaar vallen, terwijl bovendien de boeren, die op Walcheren steeds meer den grond in handen krijgen, stelselmatig voortgaan hun weilanden van knofwilgen en ander houtgewas te „zuiveren“. Zelfs eigenaars van buitenplaatsen, die vroeger nimmer een boom rooiden, laten zich thans door de hoge houtprijzen verleiden, vrij aanzienlijke hoeveelheden bossen te „ruimen“, zoodat het er, alles bij elkaar genomen, met de toekomst van het natuurschoon in deze streken treurig uitkijkt. Zoodat trouwens met alle andere deelen van het land.

„De Post“ verneemt bijvoorbeeld, dat baron Van Brakel, te Doorwerth, de bosschen, gelegen ten zuiden van den Utrechtsechen weg tusschen Oosterbeek en Heelsum heeft verkocht aan een maatschappij, die zich voorstelt aldaar villas te bouwen.

AMSTERDAM

Het brood alweer opgeslagen.

De burgemeester maakt bekend: Wegens verhooging van den meerprijs is een verhoging van den prijs van 't brood noodig gebleken.

In overleg met de Broodcommissie en de subcommissie voor brood en meel van de Lovensmiddelen-Commissie, bepaal ik derhalve, dat de volgende broodprijzen zullen gelden:

Brood gebakken van geëld tarwemeel, minimumgewicht 6½ ons gaargebakken, hoogstens 18 cent als waterbrood en hoogstens 21½ cent als melkbrood;

brood, gebakken van geëld tarwemeel, minimumgewicht 3½ ons gaargebakken (z.g.n. halve brooden) hoogstens 9 cent als waterbrood en hoogstens 11 cent als melkbrood.

Melkbrood moet voorzien zijn van het merkteken V M (prijsmerk).

De prijs van het regeringsbrood blijft op

Vergaderingen.

AANKONDIGINGEN

De Kursusvergaderingen der S. D. P. Vrijdag 3 Nov. Voortzetting: De Massacrificatie, (aan het woord zijn de debaters L. B. Spanjer en A. en E. Koper).

Vrijdag 10 Nov.: Dr. W. v. Ravesteyn Jr., Betekenis en karakter van den Wereldoorlog.

Vrijdag 17 Nov.: D. Do.

Vrijdag 24 Nov.: B. Luiterman, Onze Indische Politiek.

Vrijdag 1 Dec.: J. C. Ceton, De Macht van het Bankkapitaal.

Vrijdag 8 Dec.: D. do.

De cursusvergaderingen worden gehouden in „Concordia“, Weesperplein 1.

Alle vergaderingen vangen aan des avonds te half negen.

Prijs 'eener serierkaart f 0.25.

Wij dringen er bij allen ten sterkste op aan, aan deze hoogst belangrijke en leerzame cursus deel te nemen en van deze gelegenheid om zijn socialistisch weten en inzicht te vermeerderen en te verhelderen gebruik te maken.

Aan de afdelingen S. D. P.

Wanneer zich bij het bestuur van een onzer afdelingen een Duitscher voervogt, met een Diploma van de afd. Amsterdam, waarin enkele regels op de maand Aug., als bewijs dat hij lid is van de S. D. P., is het gewenscht, eer dezen persoon geld voor steun te verstrekken, dat men eerst inlichtingen vraagt bij den secretaris van de afd. Rotterdam: P. Kooten, Groot Kerkplein 8a. 2 x b.

12 cent per K.G., gemiddeld gewicht (6 ct. per ½ K.G.).

Prijs en gewicht van cadettes en kleinbrood blijven onveranderd. De prijzen worden voor het brood thuis bezorgd. Deze regeling gaat in Woensdag 1 Nov. 1916.

Alweer dus de broodprijs met eenige procenten verhoogd. Sijmen betaalt wel. En zoolang hij dat blijft doen, in plaats van den strijd aan te binden tegen de uitmuntende, zal het nog wel erger worden.

Gemarineerde gemeenteharing.

In de Gemeentelijke vischhaken zal van Donderdag 2 November a.s. af gemarineerde haring verkrijgbaar zijn tegen 6 cent per stuk.

Deze haringen zullen ter voorkoming van fraude kloppos worden verkocht en in geen grooter aantal dan 5 stuks tegelijk.

In de verstreking van versche visch is door het niet uitvaren der trawlers te IJmuiden stoornis ontstaan, waardoor de beschikbare hoeveelheid Noordzevisch in den eersten tijd zeer gering zal zijn. Zoodra het weer gunstiger wordt, zal echter voor beschikbaarstelling van Zuiderzevisch worden gezorgd.

Klachten omtrent overtreding der vroegere en bovenstaande voorschriften worden ingewacht bureau Marktwezen, Keizersgr. 756, telefoon N. 9104 of Vischvoorziening, De Ruyterkade, telefoon N. 4216.

Amsterdam en de Noordzee.

Gisteren voor 40 jaren, op den eersten November 1876, werd Amsterdam direct met de Noordzee verbonden.

Al heeft de oorlog ook tijdelijk een reëleelijken stilstand in onze havenbeweging gebracht, zoo kunnen wij toch erkennen dat van den 1en November 1876 af de scheepvaart op de haven van Amsterdam steeds en gestaag is vooruitgegaan. Tegenover de 1533 schepen met een inhoud van 625,000 tonnen in 1877 te Amsterdam aangekomen, kunnen wij wijzen op de cijfers van het laatste normale jaar voor den oorlog, het jaar 1913, toen in onze haven kwamen 2597 schepen met een inhoud van ruim 4,347,000 tonnen.

In verband met de verbeterde waterwegvermeerderde ook de Amsterdamse Koopvaardijvloot in de afgelopen 40 jaren aanzienlijk; in 1876 bestaande uit 208 schepen met in een inhoud van 149,480 tonnen, waren thans voor Amsterdamse rederijen 249 schepen met een inhoud van 708,176 tonnen.

Nog meer distributiepapier.

In verband met de beschikbaarstelling van goet, havermout, rundvet en rijst, zijn aan winkeliers bestelbiljetten ter invulling toegezonden, welke ten spoedigste (de beschikbaarstellingsdienst werkt graag met spoed, is nu eenmaal een snehnelend, vlugwerkend lichaam!) per post (gefrankeerd) ingewacht worden aan het distributiebureau, Keizersgracht 699.

Aan dit bureau zijn voor hen die deze biljetten niet mochten hebben ontvangen, exemplaren verkrijgbaar. Circulaires, formulieren, documenten, talloze papieren — maar nog altijd geen eten!

Dienstmeisje van het dak gevallen.

Hedenmorgen is van het dak van een woning in de 2e Jan Steenstraat een dienstmeisje naar beneden gevallen. Ernstig gewond werd zij naar het ziekenhuis vervoerd.

Verboden uitvoer.

De vierde kamer der rechtbank deed gisteren uitspraak in de zaak van een koopman in eieren te Landsmeer, die terecht had gestaan beklagd van verboden uitvoer van 2210 K.G. cacaoboten op 23 Mei j.l.

De eisen tegen bekl. was geweest 6 weken gevangenisstraf met verbodverklaring van de in beslag genomen cacaoboten.

Gister werd bekl. tot een maand gevangenisstraf veroordeeld met verbodverklaring van de cacaoboten.

Duitsch Deserteur.

De vierde kamer der rechtbank sprak gisteren een Duitsch deserteur, beklagd van landlooperij, het zonder middelen van bestaan rondzwerven, vrij. De rechtbank achtte het ten laatste geleide niet wettig en overtuigd bewezen.

Poging tot moord.

Voor de vierde kamer der rechtbank stond gisteren terecht de 46-jarige besteller J. J. R., wegens poging tot doodslag, subs. poging tot zware mishandeling, gepleegd op zijn echtgenote Maria Louisa Minneboom, in perceel Engelschesteg 13.

Beklaagdes vrouw was even na Harjesdag — volgens eenige getuigen — in perceel Engelschesteg 13, waar een logement gevestigd is, gaan wonen 6 a. omdat zij in omnia leefde met haar man.

Op 18 Sept. was bekl. verschillende malen in het logement naar zijn vrouw gaan vragen, maar hij kon haar niet te spreken krijgen. 's Avonds om half twaalf kwam bekl. terug en vroeg wederom naar zijn vrouw. Die stond haar man toen te woord en een woordenwisseling ontstond, waarbij bekl. in de gang der woning een revolver schot op haar losde. De vrouw werd lichtelijk aan den rechterschouder gewond.

Het O. M., waargenomen door mr. baron van Harinxma thoe Slooten, wees op de bekentenis van bekl., zijn vrouw te hebben willen doodden. Oorzaak en aanleiding zijn weliswaar ongelukkige huwelijksomstandigheden, maar het geldt hier toch poging tot moord met voorbedachte rade, waarop als maximum straf 15 jaren is gesteld.

Spr. eischte tegen bekl. een gevangenisstraf van zes jaren.

De verdierder meent, dat beklagde door alle omstandigheden reeds genoeg is gestraft en hij vraagt daarom voorwaardelijke verdoordeling. Uitspraak 14 Nov.

Ongelukken.

Gistermiddag is een 24-jarig man bij het Sorphatipark met den linkervoet bekneld geraakt tusschen de pedalen van een transportrijtuig, waardoor hij niet meer kon loopen. Na door een verpleger van den Geneeskundigen Dienst te zijn verbonden, is hij naar zijn woning vervoerd.

Van den bok gevallen.

Op de brug over den Singel bij het Koningsplein viel gisteravond de bestuurder van een voertuig, toen hij over een opengebroken gedeelte der trambaan wilde rijden, van den bok, waardoor hij de wielen over zijn borst kreeg en bewusteloos geraakte. Per rijwielbrand is de man naar het Binnengasthuis vervoerd.

Brandjes.

Kleine binnenbranden: Karthuizerdwarsstraat 10.

ROTTERDAM.

Een tweede geval-Hausmann.

Bij de firma A. de Hoop, electro-technisch bureau alhier, was werkzaam de Duitscher Willy Hauber, die uit Duitschland gevlucht was, daar hij weigerde dienst te nemen in het Duitsche leger. De Duitsche regering heeft, evenals in voorgaande gevallen, thans een middel gevonden, om Willy Hauber over de grens te krijgen. Hij is beschuldigd in Duitschland een inbraak te hebben gepleegd. En daarvoor is aan de Nederlandsche regering zijn uitlevering verzocht. Gisteren is Willy Hauber gearresteerd en het is zoo goed als zeker dat hij zal worden uitgeleverd.

Actie Transportarbeiders.

In den Centralen Bond van Transport- en Havenarbeiders is besloten, om, in samenwerking met andere organisaties, een actie voor loonsverhoging te beginnen, ten einde de schadelijke gevolgen der stuwadoorswet, ontstaan door verkorting van den arbeid, te neutraliseren.

Gebrek aan aardappelen.

De Coöperatie Vooruitgang te Rotterdam heeft leden aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel geseind:

Wij hebben geen aardappelen, moeten zaak met 18 arbeiders stop zetten. Verzoekt u dringend om altoosde verbetering in den aanvoer.

Arbeidersisco.

(H.) De 15-jarige N. Tiele, wonende Gafelstraat, viel aan boord van het aan de Pelerinskeade liggende Noorsche zedschip „Vik“, in een vijf meter diep ruim, tengevolge waarvan hij kneuzingen aan linkerpol en rechterarm bekam. De rivierpolitie verleende aan hem de eerste hulp.

Van uitputting.

(H.) Gistermiddag zakte op den Goudsche Singel de 75-jarige weduwe Maria W. van uitputting in elkaar. Per brandard werd de oude vrouw naar haar woning aan de Korte Pannekoekstraat vervoerd.

DEN HAAG.

Ged. Staten van Zuid-Holland hebben hun goedkeuring onthouden aan het besluit van den gemeenteraad van 's-Gravenhage tot aankoop van de buitenplaats Vreugd en Rust te Voorburg.

DORDRECHT.

Roekverbod voor kinderen.

De Raad nam in zijn zitting van Dinsdag een voorstel aan geredigeerd door de commissie voor de strafverordening, waarbij strafbaar gesteld wordt het verstrekken door winkeliers of hun plaatsverwangers van tabak, sigaretten of sigareet aan kinderen beneden 14 jaar.

HILVERSUM.

De Koningin over Dienstweigering.

Dinsdagavond 7 November wordt door de afd. „'t Gooi I. A. M. V. een openbare vergadering gehouden in het gebouw „de Harmonie“, alwaar J. Hagemeijer en G. Rijnders over bovenstaand onderwerp zullen spreken.

Bakkersgezellenbond contra arbeiders-coöperaties.

Het is ook de bakkersgezellenbond gekukt van de arbeiderscoöperatie „Ons Belang“ een betere bezoldiging voor bakkers en loopers te verkrijgen.

KERKRADE.

Het mijnongeluk.

Ue slachtoffers van den jongsten mijn-samp te Kerkrade, zijn naar wij vernemen, aan de beëindigende hand. Reeds kon een hunner het hospitaal verlaten.

MEPPEL.

Geknoot met regeringsharing.

Tegen den winkelier J. S. alhier, die van hem ten verkoop verspreide regeringsharingen innamte, om ze daarna voor zes centen per stuk te verkoopen, is door de gemeentepolitie proces-verbaal opge-maakt.

UTRECHT.

Socialistisch Kinder-zangkoor.

Wie lust gevoelt voor zang en hun kinderen eenig genot willen verschaffen, geven zich op als lid. Bij genoemde deelname voorstel aan 't bestuur der Soc. Mannen Zangver. „Excelsior“ tot oprichting van een kinderkoor. Adres van opgaaf: W. Minjon, Joh. Camphuyserstr. 40, A. Th. van Ingen, Bolstraat 37; Van Rooijen, Jasmijnstr. 202; Hartveld, Zeeijk 14 bis Spoedig opgaaf geseñst. Voor muzikale-leiding wordt ingestaan.

Twee jeugdige arbeidersers vermist.

De commissaris van politie verzeekt, namens de respectieve ouders, opsporing, aanhouding en overbrenging naar huis van de 16-jarige Geertuida Elias, fabrieksarbeiders'er, geboren te Utrecht, hoog voorhoofd, blauwe oogen, brede neus, zwart haar, gezonde kleur, gekleed met fluweelen mantel, groenkleurigen rok, zwart fluweelen hoed, lage zwarte schoenen, bruin bont; zoonmede van de 14-jarige Mathilda van den Brink, fabrieksarbeiders'er, geboren te Utrecht, lang 1.65 M., rond en eenigszins vol aangezicht, bruine oogen, gezonde kleur, gekleed met blauwen mantel, donker geruilen rok, met dito blouse, zwart fluweelen hoed met blauw lint, zwarte kousen en lage zwarte schoenen.

Zij verlieten in den morgen van den 20en dezer de ouderlijke woning met het doel zich naar de fabriek, waar zij werkzaam zijn, te begeven, waar zij niet zijn aangekomen, sedert wanneer men omtrent beiden niets meer vernam.

Vermoed wordt, dat zij zich in elkan-ders gezelschap ophouden.

WATERLAND.

Gisteren, 1 November, werd het baanvak Edam-Volendam van de N-Holl. Tram wederom voor het verkeer geopend. Daar-

mede is de volledige dienst Kwadijk-Volendam hervat.

Thans is op het gehele net der Maatschappij het bedrijf, dat door en na den watersnood voor de helft stil stond, wederom normaal. Op 1 Juli waren reeds de lijnen naar Amsterdam voltooid; het gedeelte Edam-Volendam eischte echter omvangrijke voorzieningen. Ongeveer 81 kilometer baan zijn hersteld geworden.

ZAANDAM.

Kermisruzie in den Raad.

De behandeling der gemeentebegroting voor 1917, waaraan in de afgelopen week niet minder dan vier raadszittingen gewijd werden, heeft den laatsten avond tot een zeer heftig debat geleid tusschen den Wel-houder Duys en „de soc-dem.“ raadfractie. Aan de orde was de kwestie al of niet voortbestaan der kermis. In de vorige zitting had de heer Wagner (vrijz.) het voorstel gedaan om de kermis af te schaffen. Nadat verschillende raadsleden hiertegen ge-gevoerd hadden, omdat de gemeente h. i. thans de opbrengst der kermis niet kon missen, terwijl vorder de soc-dem. beweerden, dat de heer Wagner zijn voorstel alleen uit politieke overweging deed, werd door den heer Dekker (vrijz.) een motie ingediend, waarbij B. en W. werden uitgenoodigd om zoodra de financiële toestand het toelaat, met voorstellen of overwegingen te komen, welke tot afschaffing zullen leiden.

Bij de bespreking van deze motie verklaarden de anti-rev. en r.-k. raadsleden zich voor directe afschaffing. De A.-P.-ers verklaarden zich op 2 na principieel voor afschaffing, doch zij wilden daarmee wachten tot normale tijden zijn aangebroken. Een van de A.-P.-ers was uit een oogpunt van drankbestrijding voor directe afschaffing, terwijl de voorzitter der A.-P.-fractie, de heer Prins, tegen afschaffing was op grond van het feit, dat de arbeiders er geen andere festiviteit voor in de plaats krijgen.

De heer Duys kreeg eerst ruzie met de katholieken, wien hij de carnaval bacchanaliën verwel. En toen met zijn partijgenooten, inzake een onlangs genomen besluit van de A.-P.-fractie, om een motie bij den Raad in te dienen, waarbij B. en W. werden uitgenoodigd om — zoodra de financiële toestand der gemeentekas het laat — een local option te doen houden over de af of niet afschaffing en te overwegen, wat eventueel in de plaats van de kermis aan het volk gegeven kan worden. De heer Duys had deze motie opgesteld in den nacht voorafgaande aan de door buitenlandsche kapitalisten bekslde „dienstreis“ naar Engeland, en de motie aan de fractie toegezonden. Tot zijn groote verbazing had zijn fractie echter nagelaten de motie in te dienen. Dat kwam z.i. niet te pas; hij verweet zijn partijgenooten anarchie en dreigde zelfs bij eventuele herhaling van een dergelijk feit, van de fractievergaderingen weg te blijven.

De „fractie“ liet zich dit niet welgeval-len. Bij monde van den voorzitter, den heer Prins, protesteerde zij tegen de woorden van den „Tegen Besar“ zooda de heer Duys hier in de wandeling wordt genoemd.

Zij verweeten den heer Duys, dat dezen niet in de vorige raadsvergadering waar het kermis-vraagstuk aan de orde kwam, aanwezig was geweest en evenmin zich had veroorloofd in de na die raadszitting gehouden bijeenkomst van de fractie. (Duys had wellicht iets noodiger en vooral aangenamer te vermelden, in het Gooi, waar hij zoo'n goede bekende is). Was hij daar wel geweest, dan had hij kunnen weten dat de fractie zich met de motie van den heer Dekker kon vereenigen en besloten had, haar motie niet eerder in te dienen dan het tijdstip waarop B. en W. den toestand zoodanig achten, dat er inderdaad van afschaffing der kermis sprake kan zijn.

Het debat tusschen den heer Duys en den heer Prins was meermalen zeer vinnig en vooral eersigende liet zich meermalen in scherpe bewoordingen uit, niettegenstaande de voorzitter, de heer Ter Laan, hem herhaaldelijk tot de orde riep.

Beide partijen werden het ten slotte in zooverre eens, dat zij besloten de rest van deze vuile wasch uit te vechten in... de fractie. Daar zal een luchtje uit opstijgen!

GENEGDE BERICHTEN.

Soldaatcommissies-smokkelaar. Door de marechaussee is te Bleijerheide Kerkrade aangehouden de soldaatcommissie J. S., die trachtte een hoeveelheid zeep over de grenzen te smokkelen.

Pseudo-baronesse.

Door de politie is naar haar ouders te Tiel uit Zwolle teruggebracht een minderjarige, die aldaar in een van de voornaamste hotels zich voor baronesse uitgaf en groote verteringen maakte. Tien bleek, dat zij onmachtig was deze te betalen, werd de hulp der politie ingeroepen. Aan de politie vertelde zij wel geen barones te zijn, maar toch te behooren tot een welgestelde familie te Tiel. Ook dit bleek onjuist; haar vader is een „klein“ arbeider met een groot gezin. Het vak van barones is blijkbaar niet moeilijk te leeren, dat een minderjarige er zich voor kan uitgeven en „zelfs“ een der voornaamste hotels erin vliegt.

Aangereden.

Toen de heer D. G. Maandagavond uit Gelderland naar Meters per tijlbus huiswaarts keerde, overkwam hem aan den overweg aan den Utrechtsechen straatweg, een ernstig ongeluk. De boommen waren niet gesloten en juist toen het voertuig zich op den overweg bevond, kwam de trein naar Tiel aansnoren. Het paard werd op zij geslagen en was onmiddellijk dood. De heer G. werd uit zijn voertuig, dat kantelede, geslingerd, doch bleef wonder boven wonder ongedeerd. Er wordt een onderzoek ingesteld naar de nalatigheid van den overwegwachter.

Overreden en gedood. — Een der passagiers van de stoomtram Oldambt-Pekela, die Dinsdagavond 5.10 uit Winschoten vertrok, een gebuwde vrouw uit Beerta, beging de roekeloosheid uit de tram te springen, toen deze nog niet stilstond. Zij sprong daarbij in verkeerde richting, geraakte onder de tram en overleed na enkele oogenblikken.

Ontsporing. — Bij Scheen onder Jour, ontspoorde Dinsdagavond half acht de tram Jour-Lemmer, grootendeels bestaande uit goederenwagens, doordat een op hol geslagen paard tegen de locomotief opbotste. Het paard werd overreden en vermoord. De materiële schade is aanzienlijk. Persoonlijke ongelukken kwamen niet

voor, alleen de machinist Lemos heeft door krachtig remmen den voet verstuikt. Het tramverkeer ondervindt belemmering. Aan het herstellen van de trambaan wordt druk gewerkt.

UIT DE PARTIJ.

S. D. P., afd. DEN HAAG. De afdeeling vergaderde 25 Oct. huishoudelijk. Veel discussie lokte uit een ingekomen stuk van partijgenoot v. Ravesteyn, aan wien de afd. had verzocht een cursus te komen geven. v. Ravesteyn schrijft dit voorloopig niet te willen doen, daar de afdeeling den Haag, (voor zoover hem bekend) weigert geld af te dragen voor de verkiezingen (dit naar aanleiding der motie). Het kunnen geven van een cursus hangt nauw samen met de financiën der Partij (o.a. naar aanleiding van te maken propagandaboekjes door v. R.), volgens van Ravesteyn, die voorloopig daarom geen cursus wil geven aan de afd. den Haag. Deze manier van doen van partijgenoot v. Ravesteyn werd in de afd. scherp bekriftigd. De verdere avond werd besteed aan een ingekomen schrijven van partijgenoot Hoenders, die een ingezonden stuk aan de redactie der „Tribune“ stuurde, dat niet werd geplaatst. Hoenders vroeg nu in zijn schrijven aan de afd., de plaatsing van het stuk te eischen, daar het gold een rectificatie van het verslag der voorgaande huishoudelijke vergadering. Hierover werd langdurig gediscussieerd. Sommige leden meenden, dat de aangevozen weg was: de commissie van geschillen, anderen, om den verslaggever ter verantwoording te roepen, weer anderen stuitten er op dat het stuk van Hoenders niet ter inzage aanwezig was. Ten slotte stemde de meerderheid tegen het voorstel.

De Secr.

Afd. UTRECHT. Huish. vergadering op 3 Nov. bij P. Mulder, Cramerstraat 5. — Agenda: Ingek. stukken: openbare Liebknecht-Adler-vergadering; bespreking Whit-campagne; rondvraag.

Met partijgroeten, De Secretaris.

Scheepstijdingen.

Nederlandsche Stoomvaartlijnen.

Andijk, 29 Oct. te New-York v. Rott. Bando, n. Amsterdam, 29 Oct. te Rangoon. Calches, n. Amsterdam, 29 Oct. v. Gibraltar. Telfand, n. Buenos Ayres, 28 Oct. v. Bahia. Polux, 29 Oct. v. Africa n. Valparaiso. Rijndam, n. Rott., pass. 30 Oct. Lizard.

Binnenlandsche Havens.

IJMUUDEN. Vertrokken 31 Oct.: Rijnstroom, s. Hull; Ystroom, s. Londen; 1 Nov.: Midland, s. Newcastle. VRIE. Vertrokken 31 Oct.: Minister Tak, s. Hull via Nieuwediep. NIEUWE WATERWEG Aangek. 31 Oct.: Rijnstroom, s. Amsterdam. Vertrokken 31 Oct.: Ary Scheffer, s. Havre; St. Janland, s. Newcastle; Schiland, s. dilo; 1 Nov.: Ocean, s. Batou Rouge; Batavier III, s. Londen; Sumatra, s. Amsterdam.

Buitenlandsche Havens.

Barndrecht, 30 Oct. v. Barcelona te Palma. Megrez, 29 Oct. v. Rott te Buenos-Ayres. Scania, 29 Oct. v. Sandvik n. Amst. IJssel, 30 Oct. v. Rott te Norresundet.

ADVERTENTIE.

Net Meisje gevraagd

van 8½ tot 5 uur, bij partijgenooten.

Rustenburgstraat 459, 3e Et.

Vrijdag 3 November, 's avonds

8 uur, in 't zaaltje NIEUW LEVEN,

Zaandijk,

huish. vergadering

van het Zaaansch Agitatie Co-

mité,

Agenda: 10 November.

OPROEP.